บทที่ 2
ข้อมูลพื้นฐาน แนวความคิด และทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล จากการถูกล่วงละเมิดทางแอปพลิเคชันโดยไม่ได้รับอนุญาต

การศึกษาในบทที่ 2 นี้ จะได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎีทางกฎหมายและมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล เพื่อศึกษาความเป็นมา หลักเกณฑ์การนำไปใช้ จึงขอเริ่มต้นด้วยข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแอปพลิเคชัน แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ หลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ สิทธิส่วนบุคคล ตลอดจนหลักกติกาสากลในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เพื่อมาปรับใช้รวมทั้งเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา ในลำดับต่อไป

2.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแอปพลิเคชัน

การสื่อสารในปัจจุบันนี้ มีผู้คนมากมายให้ความสนใจและใช้งานสิ่งที่เรียกว่า "แอปพลิเคชัน" หรือ "แอป" กันอย่างแพร่หลาย ซึ่ง "แอพพลิเคชั่น" คือ ซอฟแวร์ประเภทหนึ่งที่ช่วยให้เราสามารถกระทำการบางอย่างได้ตามความต้องการของเรา แอปพลิเคชันสำหรับใช้งานบนเครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะและโน๊ตบุ๊คนั้น เรียกว่า "เดสก์ทอป แอพพลิเคชั่น (Desktop Applications)" ส่วนแอปพลิเคชันที่ทำงานบนเครื่องอุปกรณ์พกพาทั้งหลาย เรียกว่า "โมบายล์ แอปพลิเคชัน (Mobile Applications)" เมื่อเราใช้งานแอพพลิเคชั่น มันจะทำงานอยู่ภายใต้ระบบปฏิบัติการตลอดเวลาจนกว่าเราจะทำการปิดมันไป ภายในเวลาเดียวกัน อาจมีหลายแอพพลิเคชั่นที่กำลังทำงานพร้อมกันในระบบปฏิบัติการ เราเรียกกระบวนการนี้ว่า "มัลติแทสกิ้ง (Multitasking)"[1] โดยการใช้แอพพลิเคชั่น นั้นที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือการใช้ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยที่โทรศัพท์เคลื่อนที่ คืออุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะคล้ายกับโทรศัพท์บ้านแต่ไม่มีสายโทรศัพท์ จึงทำให้สามารถพกพาไปยังสถานที่ต่างๆ ได้ ทั้งนี้ โทรศัพท์เคลื่อนที่จะใช้คลื่นวิทยุในการติดต่อกับเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ผ่านทางสถานีโดยอาศัยเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ของ

---

[1] **แอปพลิเคชันคืออะไร.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://thaieasy-it.blogspot.com/2013/06/blog-post_12.html. [2559, 20 พฤศจิกายน]

ผู้ให้บริการในการเชื่อมต่อกับเครือข่ายของโทรศัพท์บ้านและเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ให้บริการรายอื่นๆ[2]

2.1.1 วิวัฒนาการของแอปพลิเคชัน (Applicaition)

สำหรับวิวัฒนาการของแอปพลิเคชันนั้น ได้พัฒนาเป็นอย่างมากตามระบบของโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือสมาร์ทโฟน จึงจำเป็นต้องศึกษาเรื่องพัฒนาการของโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเราสามารถแบ่งออกเป็นยุคต่างๆ ดังต่อไปนี้[3]

ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ในยุคแรก (1st Generation) เป็นระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบอนาล็อก (Analog) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีความซับซ้อนไม่มากนัก โดยใช้วิธีผสานสัญญาณวิทยุพาหะแบบง่ายๆ และมีการแบ่งความถี่ออกมาเป็นช่องเล็กๆ ในยุคดังกล่าวโทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถใช้งานทางด้านเสียง (Voice) ได้เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถใช้รับส่งข้อมูลในรูปแบบของข้อความสั้น (Short Message Service) หรือบริการเสริมเหมือนโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคปัจจุบันได้ ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ในยุคที่สอง (2nd Generation) เป็นระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่พัฒนาเทคโนโลยีที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ใช้มีความต้องการและความหลากหลายด้านการบริการมากขึ้น จึงได้มีการพัฒนาการส่งคลื่นทางคลื่นวิทยุจากแบบอนาล็อก (Analog) มาเป็นแบบดิจิทัล (Digital) ทำให้ผู้ใช้สามารถใช้งานทางด้านข้อมูลได้นอกเหนือจากบริการทางด้านเสียง (Voice) ทำให้ยุคนี้กลายเป็นยุคเฟื่องฟูของโทรศัพท์เคลื่อนที่ และเพราะการให้บริการทางด้านข้อมูล ทำให้เกิดบริการอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการดาวน์โหลด (Download) เสียงทำนองเพลงเรียกเข้า (Ringtone) ภาพพื้นหลัง (Wallpaper) แต่บริการในยุคนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของความเร็วในการรับส่งข้อมูลที่ยังอยู่ในระดับที่ต่ำและยังไม่สามารถรองรับการให้บริการแบบมัลติมีเดีย (Multimedia) ที่ต้องการบริการรับส่งข้อมูลปริมาณมากๆ และหลากหลายบริการพร้อมๆ กันได้ สำหรับระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ในยุคที่สอง ได้มีพัฒนาการต่อมาเป็นโทรศัพท์เคลื่อนที่ 2.5G (2.5 Generation) ซึ่งเป็นยุคที่อยู่ระหว่าง 2G และ 3G สำหรับในยุค 2.5G ดังกล่าวเป็นยุคที่มีการนำเทคโนโลยี GPRS (General Packer Radio Service) มาใช้เพื่อเพิ่มความเร็วในการรับส่งข้อมูลให้มากกว่ายุค 2G เทคโนโลยี GPRS สามารส่งข้อมูลได้ที่ความเร็วสูงสุดถึง 115 Kbps แต่ความเร็วของ GPRS ในการใช้งานจริงจะถูกจำกัดให้อยู่ที่ประมาณ 40 Kbps เท่านั้น ซึ่งในยุค 2.5G นั้นจะเป็นยุค

---

[2]Blogger.(2554). **ประวัติของโทรศัพท์เคลื่อนที่.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :http://mobile-manman.blogspot.com/2011/01/blog-post.10.html. [2559,24 พฤษภาคม]

[3]WellcoM Training Team. (ม.ป.ป.). **วิวัฒนาการและความเป็นมาของโทรศัพท์เคลื่อนที่.** เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) เสริมทักษะการซ่อมมือถือ ครั้งที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี.

ที่เริ่มมีการใช้บริการในส่วนของข้อมูลมากขึ้น การส่งข้อความพัฒนาจากบริการส่งข้อความสั้น (Short Message Service SMS) มาเป็นบริการส่งข้อความมัลติมีเดีย (Multimedia Messaging Service: MMS) โทรศัพท์เคลื่อนที่ก็เริ่มเปลี่ยนจากจอขาวดำมาเป็นจอสี เสียงเรียกเข้าจากเดิมที่เป็นเพียง Monotone เปลี่ยนมาเป็น Polyphonic รวมไปถึง True Tone ต่างๆ ด้วย

ต่อมา เทคโนโลยีดังกล่าวได้พัฒนามาเป็น 2.75G (2.75 Generation) ซึ่งเป็นยุคที่ต่อเนื่องมาจาก GPRS แต่มีการพัฒนาความเร็วในการส่งข้อมูลเพิ่มสูงขึ้น และเรียกเทคโนโลยีที่สามารถเพิ่มความเร็วในการรับส่งข้อมูลว่า EDGE (Enhanced Data Rates For Golbal Evolution) ซึ่งมีความเร็วมากกว่า GPRS ประมาณ 3 เท่า หรือมีความเร็วสูงสุดประมาณ 384 Kbps แต่มีความเร็วในการใช้งานจริงประมาณ 80-100 Kbps

ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ในยุคที่สาม (3rd Generation) เทคโนโลยีสื่อสารในยุคที่ 3 นั้นจะเป็นเทคโนโลยีที่ผสมผสานการรับส่งข้อมูลและเทคโนโลยีที่อยู่ในปัจจุบันเข้าด้วยกัน รวมทั้งส่งผ่านข้อมูลในระบบไร้สาย (Wireless) ที่มีความเร็วสูงกว่ายุค 2.75G นอกจากนี้ 3G ยังสามารถให้บริการมัลติมีเดีย (Multimedia) ได้อย่างสมบูรณ์แบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การรับส่งข้อมูลแอปพลิเคชัน (Application) รวมทั้งบริการระบบเสียงดีขึ้น เช่น การรับส่งข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ การให้บริการประชุมทางไกล (Video Conference) การดาวน์โหลด (Download) เพลง การรับชมภาพยนตร์แบบสั้น เป็นต้น

สำหรับในยุคที่สามเป็นยุคที่โทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถรับส่งข้อมูลโดยเน้นการเชื่อมต่อแบบไร้สาย (Wireless) ด้วยความเร็วสูง ทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และมีรูปแบบใหม่ๆ มากขึ้น สามารถให้บริการระบบเสียงและแอปพลิเคชัน (Application) รูปแบบใหม่ เช่น เครื่องเล่นวีดีโอ ฟังเพลง Mp3 การดาวน์โหลด (Download) การแสดงกราฟิก (Graphic) และการแสดงแผนที่ตั้งต่างๆ ทำให้การสื่อสารเป็นแบบอินเตอร์แอคทีฟ (Ineractive) รวมถึงการให้บริการธุรกรรมทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Banking) เช่น การโอนเงิน ตรวจสอบยอดเงิน ซื้อขายของ ซึ่งทำให้ชีวิตสะดวกสบายและคล่องตัวขึ้น โดยโทรศัพท์เคลื่อนที่เปรียบเสมือนคอมพิวเตอร์แบบพกพา วิทยุส่วนตัว และกล้องถ่ายรูป ผู้ใช้สมารถตรวจสอบข้อมูลในบัญชี (Account) ส่วนตัว เพื่อใช้บริการต่างๆ ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น บริการตรวจสอบค่าใช้บริการ แก้ไขข้อมูลส่วนตัว ใช้บริการข้อมูลต่างๆ เช่น ข่าวประจำวัน ข้อมูลด้านการเงิน ข้อมูลการท่องเที่ยว และตารางนัดหมายส่วนตัว เป็นต้น

ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ในยุคที่สี่ (4th Generation) เป็นเทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่พัฒนาต่อจาก 3G โดยเป็นเทคโนโลยีใหม่ที่พัฒนาขึ้นเพื่อลดข้อจำกัดของการรับส่งข้อมูลด้วยเทคโนโลยี GSM/GPRS/EDGE ให้เพิ่มความสามารถในการรับส่งข้อมูลด้วยความเร็วสูงถึง 100

Mbps และจะช่วยลดความล่าช้าในการรับส่งข้อมูลโดยรวมอย่างมาก และสามารถใช้โปรแกรมมัลติมีเดีย (Multimedia Program) ได้อย่างเต็มที่ เช่น การสนทนาผ่านโปรแกรม (Program) การประชุมระยะไกล (Video Conference)[4] ในระดับความคมชัดแบบ High definition (HD) รับชมภาพยนตร์และฟังเพลงได้อย่างต่อเนื่องและสามารถอัปโหลด (Upload) หรือดาวน์โหลด (Download) ข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้เทคโนโลยี 4 G LTE[5]ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายมากกว่า 130 ประเทศทั่วโลกบนมาตรฐานการใช้งานเดียวกัน

2.1.2 ความหมายและประเภทของแอปพลิเคชัน (Applicaition)

แอปพลิเคชัน (Application) คือ โปรแกรมประยุกต์ที่อำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ที่ออกแบบมาสำหรับโทรศัพท์มือถือหรือเครื่องมือสื่อสารประเภท Teblet หรืออุปกรณ์ที่ใช้สื่อสารบนอุปกรณ์เคลื่อนที่อย่างอื่นๆ ซึ่งในแต่ละระบบปฏิบัติการจะมีผู้พัฒนาแอพพลิเคชั่นขึ้นมามากมายเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน ซึ่งจะมีให้ดาวน์โหลดทั้งฟรีและจ่ายเงิน ทั้งในด้านการศึกษา ด้านการสื่อสารหรือแม้แต่ด้านความบันเทิงต่างๆ เป็นต้น ซึ่งการทำงานของผู้ใช้บนอุปกรณ์สื่อสารแบบพกพาโดยแอปพลิเคชัน (Application) ข้างต้นจะทำงานบนระบบปฏิบัติการ (Operating System) ที่แตกต่างกันออกไป สำหรับแอปพลิเคชัน (Application) ที่ทำงานอยู่บนระบบของโทรศัพท์เคลื่อนที่ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท[6] ได้แก่

1) แอปพลิเคชันระบบ คือซอฟต์แวร์ (Software) ระบบที่รองรับการใช้งานของแอปพลิเคชัน (Application) ต่างๆ ทั้งนี้ ในปัจจุบัน ระบบปฏิบัติการ (Operating System) ซึ่งเป็นที่นิยมจากค่ายอุปกรณ์เคลื่อนที่ต่างๆ มีดังต่อไปนี้

(1) Symbian Os เป็นระบบปฏิบัติการ (Operating System) ที่ถูกพัฒนาจากบริษัทที่เป็นผู้นำในการผลิตซอฟต์แวร์(Software) ที่รองรับการสื่อสารหลายๆ ค่ายมาร่วมมือกัน ได้แก่ Ericsson Nokia Motorola และPSION เป็นต้น มีการออกแบบที่เรียบง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบของส่วนติดต่อผู้ใช้งาน (UI) มีความเรียบง่าย มีฟังก์ชัน (Function) การใช้งานพื้นฐานอย่างครบ

---

[4] Video Conference คือ ระบบการติดต่อสื่อสารชนิดหนึ่งที่สามารถรับ-ส่งข้อมูลภาพ (ผู้เข้าร่วมประชุมและเอกสารที่นำเสนอ) และข้อมูลเสียงระหว่างจุดต่อจุดหรือจุดต่อหลายๆจุด โดยผ่านระบบสื่อสาร ซึ่งเป็นลักษณะของการโต้ตอบซึ่งกันและกันแบบสองทาง อาจกล่าวได้ว่าเป็นระบบประชุมทางไกลที่ผสมผสานระหว่างภาพข้อมูลและเสียง เสมือนว่ามีการประชุมอยู่ในห้องเดียวกัน

[5] LTE ย่อมาจาก Long Term Evolution คือ เทคโนโลยีหนึ่งที่ถูกนำมาทดลองใช้ในยุค 4G โดยเกิดจากความร่วมมือของ 3GPP (3rd Generation Partnership Project) ที่มีการพัฒนาให้ LTE มีความเร็วมากกว่ายุค 3G ถึง 10 เท่า โดยมีความสามารถในการส่งถ่ายข้อมูลและมัลติมีเดียสตรีมมิ่งที่มีความเร็ว อย่างน้อย 100 Mbps และมีความเร็วสูงสุดถึง 1 Gbps

[6]นุษรา ประกอบธรรม. (2553). แนวโน้มธุรกิจในกลุ่มสมาร์ทโฟนปี 2010. **วารสารนักบริหาร.** หน้า 198.

ครัน ไม่มีความซับซ้อน ทำให้ใช้หน่วยความจำน้อย และประหยัดพลังงาน ตัวอย่างของโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้ Symbian OS ได้แก่ Nokia และ Sony Ericsson และ Motorola เป็นต้น จุดเด่นของ Symbian Os คือ เหมาะสำหรับผู้ที่ชอบความง่ายในการติดตั้งโปรแกรม (Program) และติดตั้งเพลงต่างๆ รวมทั้ง สามารถรองรับการใช้งานได้หลายประเภท

(2) Windows Mobile OS เป็นระบบปฏิบัติการ (Operating System) ของบริษัทไมโครซอฟท์ (Microsoft) ผลิตขึ้นมาเพื่อรองรับการทำงานเครื่องคอมพิวเตอร์มากมายไม่ว่าจะเป็น Windows XP windows Vista หรือ Windows 7 เป็นต้น ลักษณะการใช้งานของ Windows Mobile OS มีการทำงานที่คล้ายคลึงกับ Windows ในเครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้ที่สนใจเริ่มใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่รูปแบบสมาร์ทโฟน (Smart Phone) อาจเริ่มต้นการใช้งาน Windows Mobile OS ได้อย่างคุ้นเคย สำหรับตัวอย่างของโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้ระบบดังกล่าว เช่น Acer เป็นต้น

(3) BlackBerry OS เป็นระบบปฏิบัติการ (Operating System) ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อรองรับการทำงานของแอปพลิเคชัน (Application) ต่างๆ ของโทรศัพท์เคลื่อนที่ค่าย Black Berry โดยบริษัทที่เป็นเจ้าของ Black Berry คือ RIM (Research In Motion) และแอปพลิเคชัน (Application) บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ของ Black Berry จะเน้นการนำมาใช้งานจริงกับธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็น Push Mail เพื่อให้ผู้ใช้สามารถส่งข้อความถึงกันได้อย่างรวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าการส่งข้อความผ่านทางบริการส่งข้อความสั้น (Short Message Service: SMS)

(4) iPhone OS เป็นระบบปฏิบัติการ (Operating System) ที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อรองรับการทำงานของแอปพลิเคชัน (Application) ต่างๆ ของโทรศัพท์เคลื่อนที่ค่าย iPhone สำหรับบริษัทที่เป็นเจ้าของระบบปฏิบัติการ (Operating System) ดังกล่าว คือ Apple สำหรับกลุ่มผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่นิยมใช้ iPhone มักเป็นคนที่ชื่นชอบทางด้านมัลติมีเดีย (Multimedia) อาทิเช่น การรับชมภาพยนตร์ ฟังเพลง หรือ เล่นเกม เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงมีบริษัทหลายบริษัททำการผลิตเกมขึ้นมาเพื่อรองรับการทำงานบน iPhone OS โดยเฉพาะ ซึ่งผู้ใช้สามารถซื้อขายแอปพลิเคชัน (Application) ผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) และชำระเงินผ่านทางบัตรเครดิตได้ ทำให้ธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจที่กำลังเติบโตเป็นอย่างมากเคียงข้างไปกับธุรกิจกลุ่มกลุ่มโทรศัพท์เคลื่อนที่รูปแบบสมาร์ทโฟน (Smat Phone)

(5) Android Os เป็นระบบปฏิบัติการ (Operating System) รูปแบบใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ระบบปฏิบัติการ (Operating System) ดังกล่าวพัฒนาขึ้นโดยบริษัท Google ทั้งนี้ Android OS เป็นระบบที่รองรับการเชื่อมต่ออินเตอร์เน็ต (Internet) แบบ Real Time เพื่อใช้บริการจาก Google ได้อย่างเต็มที่ ทั้ง Search Engine Gmail Google Calendar และ Google Docs รวมทั้ง Google Maps สำหรับจุดเด่นของ Android OS คือ Free Software และ Open Source จึงทำ

ให้ผู้ผลิตโทรศัพท์เคลื่อนที่รูปแบบสมาร์ทโฟน (Smart Phone) หลายๆ ค่ายเริ่มให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ดังนั้น Android OS จึงเหมาะสำหรับผู้ต้องการใช้งานบริการต่างๆ จากทาง Google รวมทั้ง ต้องการเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) ตลอดเวลา สำหรับตัวอย่างของโทรศัพท์เคลื่อนที่รูปแบบสมาร์ทโฟน (Smart Phone) ที่ใช้ Android OS ได้แก่ HTC และ Sony Ericsson รวมทั้ง Motorola เป็นต้น

2) แอปพลิเคชันที่เป็นโปรแกรม (Application Software) บนระบบปฏิบัติการ (Operating System) ของโทรศัพท์เคลื่อนที่ กล่าวคือ โปรแกรมประยุกต์ (Software) ที่มีหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เฉพาะทางหรือเฉพาะด้านในรูปแบบต่างๆ ซึ่งสามารถจำแนกกลุ่มแอปพลิเคชัน (Application) ที่เป็นโปรแกรมประยุกต์ (Software) ได้[7]ดังต่อไปนี้

- แอปพลิเคชัน (Application) ในกลุ่มเกม เนื่องจากปัจจุบันมีผู้นิยมเล่นเกมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นจำนวนมาก ผู้ผลิตเกมจึงคิดค้นเกมใหม่ๆ นำเสนอและวางจำหน่ายบนท้องตลาดมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เล่นมักนิยมเล่นเกมออนไลน์ (Game Online) รวมทั้ง มีการเชื่อมโยงกันในกลุ่มของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)

- แอปพลิเคชัน (Application) ในกลุ่มเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เพื่อให้ผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถปรับข้อมูลให้ทันสมัยอยู่ตลอด ทั้งข้อมูลของตนเองและกลุ่มเพื่อน ตัวอย่างเช่น Facebook My Space เป็นต้น ซึ่งแม้แต่ค่ายของ Black Berry ก็มีช่องทางเพื่อให้ลูกค้าซึ่งเป็นผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถสนทนากันได้โดยผ่านทางโปรแกรมสนทนา (Black Berry Messenger) โดยการแลก PIN ระหว่างกัน

แอปพลิเคชัน (Application) ในกลุ่มมัลติมีเดีย (Multimedia) เพื่อให้ผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถเรียกใช้ข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ เสียงที่เป็นแบบ Mp3 Wav หรือ Midi เป็นต้น ภาพนิ่งในรูปแบบ Jpg หรือ Bmp เป็นต้น หรือภาพเคลื่อนไหวต่างๆ ข้อมูลวีดีโอในรูปแบบ Mp4 หรือ Avi เป็นต้น

สำหรับความแตกต่างระหว่างแอปพลิเคชัน (Application) กับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer Program) สามารถจำแนกความแตกต่างได้ออกเป็น 4 ประเด็นหลักๆ[8] ดังต่อไปนี้

1) การติดตั้ง กล่าวคือ การติดตั้งแอปพลิเคชัน (Application) สามารถกระทำได้ง่ายกว่าการติดตั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer Program) สำหรับผู้ใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ในค่ายของ iPhone จะสามารถดาวน์โหลด (Download) และติดตั้งแอปพลิเคชัน (Application) อย่าง

---

[7] เรื่องเดียวกัน. หน้า 199.

[8] มานาคอมพิวเตอร์. (2555).แอพ(App) คืออะไร ต่างจากโปรแกรมอย่างไร?. (ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก : http://www.manacomputes.com/what-is-how-different-software. [2559, 28 ตุลาคม]

สะดวกผ่านทาง App Store แต่หากเป็นผู้ใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้ระบบปฏิบัติการ (Operating System) ของ Android จะสามารถดาวน์โหลด (Download) และติดตั้งแอปพลิเคชัน (Application) ผ่านทาง Google Play Store นอกจากนี้ในส่วนของการยกเลิกหรือถอนการติดตั้งแอปพลิเคชัน (Application) สามารถกระทำได้ง่ายกว่าโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer Program)

สำหรับการติดตั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer Program) สามารถกระทำผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet) หรือติดตั้งผ่านแผ่นซีดีทั่วไป นอกจากนั้น การถอนการติดตั้งจะมีขั้นตอนที่สลับซับซ้อนกว่าแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Application) เพราะต้องกระทำโดยผ่านขั้นตอนการยกเลิกการติดตั้ง (Uninstall) ของเครื่องคอมพิวเตอร์

2) การใช้งาน คือ เนื่องจากโดยลักษณะของโทรศัพท์เคลื่อนที่จะมีความสามารถด้อยกว่าอุปกรณ์ต่างๆ ที่เป็นคอมพิวเตอร์ เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องของขนาดหรือระบบประหยัดพลังงาน หากใช้โปรแกรม (Program) ที่มีความซับซ้อนหรือจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรเครื่องสูงอาจทำให้โทรศัพท์เคลื่อนที่ค้างหรือไม่สามารถทำงานได้ แม้บางกรณีที่อาจทำงานได้ โทรศัพท์เคลื่อนที่จะช้ามากหรือเกิดการใช้แบตเตอรี่ที่มากเกินสมควร ด้วยเหตุนี้ แอปพลิเคชัน (Application) จึงถูกสร้างขึ้นมาโดยไม่ซับซ้อนมาก สามารถใช้งานง่ายและตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของผู้ใช้งานเฉพาะด้าน นอกจากนั้น แอปพลิเคชัน (Application) จะถูกสร้างบขึ้นมาใช้กับระบบปฏิบัติการ (Operating System) บนโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้นๆ เช่น Android OS หรือ iPhone OS ดังนั้น จึงไม่สามารถเอาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer Program) มาใช้งานเป็นแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Application) ได้ ขณะเดียวกัน แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Application) ย่อมไม่สามารถใช้งานบนคอมพิวเตอร์ได้เช่นเดียวกัน เว้นแต่โปรแกรม (Program) บางอย่างที่สามารถจำลองระบบปฏิบัติการ (Operating System) บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้

3) ค่าใช้จ่าย กล่าวคือ ทั้งแอปพลิเคชัน (Application) และโปรแกรม (Program) มีความเหมือนกันในส่วนของค่าใช้จ่าย เพราะมีทั้งแบบไม่มีค่าใช้จ่ายและแบบมีค่าใช้จ่ายอย่างไรก็ตาม ข้อที่แตกต่างกัน คือ ราคาของแอปพลิเคชัน (Application) ส่วนมากมีราคาถูกกว่าโปรแกรม (Program) หลายเท่า เนื่องจากแอปพลิเคชัน (Application) ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อการใช้งานที่ไม่มีความสลับซับซ้อน การพัฒนาของนักพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application Developer) จึงสามารถกระทำได้ง่ายกว่า ทำให้ราคาของแอปพลิเคชัน (Application) ถูกกว่าโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer Program)

4) การปรับปรุงเป็นเวอร์ชันใหม่ คือ แอปพลิเคชัน (Application) ส่วนใหญ่เมื่อมีการปรับปรุงเวอร์ชันจะมีความถี่มากกว่าการปรับปรุงเวอร์ชันของโปรแกรม (Program) โดยส่วนมากการปรับปรุงของแอปพลิเคชัน (Application) มักจะกระทำเพื่อปรับปรุงข้อผิดพลาดหรือเพิ่มเติม

หรือแก้ไขจากเวอร์ชันก่อนหน้า แต่สำหรับโปรแกรม (Program) ส่วนใหญ่มักจะเป็นการปรับปรุงที่มีความถี่น้อยกว่า แต่เวอร์ชันใหม่ของโปรแกรม (Program) จะมีความแตกต่างจากเดิม ซึ่งในบางโปรแกรม (Program) อาจจะข้ามไปอีกรุ่นเลย เช่น โปรแกรม (Program) จัดการเอกสาร Microsoft Office ที่เปลี่ยนจาก 97>XP>2003>2007>2010 ตามลำดับ ซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นด้วย

โดยสรุป คำว่า "แอปพลิเคชัน" (Application) คือ โปรแกรม (Program) ประเภทหนึ่งซึ่งใช้งานเฉพาะด้านเฉพาะเจาะจงหรือเฉพาะทางและถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้งานบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งหากเป็นแอปพลิเคชัน (Application) ที่ใช้งานบนโทรศัพท์เคลื่อนที่จะเรียกว่า "Mobile Application" ทั้งนี้ สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 3 ประเภท[9]ได้แก่ NativeApplication Hybrid Application และ Web Application

Native Application คือ แอปพลิเคชัน (Application) ที่ถูกพัฒนาขึ้นด้วยชุดคำสั่ง Library หรือ เครื่องมือที่เอาไว้สำหรับพัฒนาโปรแกรม (Program) หรือแอปพลิเคชัน (Application) คือ SDK[10] ของระบบปฏิบัติการ (Operating System) โทรศัพท์เคลื่อนที่นั้นๆ โดยเฉพาะ เช่น Android OS ใช้ Android SDK, iPhone OS ใช้ Objective c,Windows Mobile OS ใช้ C#

- Hybrid Application คือ แอปพลิเคชัน (Application) ที่ถูกพัฒนาขึ้นด้วยจุดประสงค์ที่ต้องการให้สามารถใช้งานบนระบบปฏิบัติการ (Operating System) ได้ทุกระบบ โดยใช้ชุดคำสั่ง (Framework) เข้าช่วยเพื่อให้สามารถทำงานได้ทุกระบบปฏิบัติการ (Operating System)

- Web Application คือ แอปพลิเคชัน (Application) ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อเป็น Browser สำหรับการใช้งานเว็บเพจ (Web Page) ต่างๆ ซึ่งถูกปรับแต่งให้แสดงผลแต่ส่วนที่จำเป็นเพื่อการลดทรัพยากรในการประมวลผลของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่รูปแบบสมาร์ทโฟน (Smart Phoe) ทำให้สามารถดาวน์โหลด (Download) หน้าเว็บไซต์ (Website) ได้เร็วขึ้น นอกจากนั้น ผู้ใช้งานจะสามารถใช้งานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (In Ternet) และระบบอินทราเน็ต (Intranet) ความเร็วต่ำได้

---

[9] มานาคอมพิวเตอร์. (2555). **รู้หรือไม่ โมบายแอปพลิเคชันคืออะไร? และวิธีสังเกตแอปพลิเคชันปลอมทำได้อย่างไร?**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.manacomputes.com/what-is-app-how-different-software. [2559, 28 ตุลาคม]

[10] SDK ย่อมาจาก Software Development Kit คือ เครื่องมือที่ใช้สำหรับพัฒนาโปรแกรมหรือแอฟพลิเคชันบนระบบ Android OS ซึ่งทางบริษัท Google ได้พัฒนาออกมาเพื่อแจกจ่ายให้นักพัฒนาแอปพลิเคชันหรือผู้สนใจทั่วไปดาวน์โหลดไปใช้กันโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ในชุดของ SDK จะมีโปรแกรมและไลบรารี่ต่างๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบ Android OS เช่น Emulator ซึ่งทำให้ผู้ใช้สามารถสร้างแอปพลิเคชันและนำมาทดลองดำเนินบนตัวอีมูเลเตอร์ก่อนโดยมีสภาวะแวดล้อมเหมือนโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ดำเนินการบนระบบปฏิบัติการของ Android จริง

สำหรับข้อดีของแอปพลิเคชัน (Application) ในแต่ละประเภทที่กล่าวมาในข้างต้น อาจสรุปได้ ดังต่อไปนี้

Native Application ข้อดี คือ ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงได้ง่าย จาก Google Play Store หรือ App Store รวมถึง การทำงานแบบไม่ต้องเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) ในบางแอปพลิเคชัน (Application) ทำให้ผู้ใช้งานสะดวกในการใช้งานแอปพลิเคชัน (Application) ได้ทุกที่หากไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต (Internet) รวมถึง สามารถใช้กล้องดิจิตอล GPS และรายชื่อผู้ติดต่อในระหว่างที่ใช้งานแอปพลิเคชัน (Application) ได้อีกด้วย

Hybrid Application เนื่องจากเป็นแอปพลิเคชัน (Application) ที่ถูกออกแบบมาให้รองรับระบบปฏิบัติการ (Operating System) ได้หลายแพลตฟอร์ม (Platform) ในแอปพลิเคชัน (Application) เดียว ทำให้มีข้อดี คือ ทำให้นักพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application Developer) ไม่ต้องเสียเวลามากนัก เพราะสามารถเขียนชุดคำสั่งเพียงครั้งเดียว ก็สามารถใช้ได้ทุกแพลตฟอร์ม (Platform) และเสียค่าใช้จ่ายน้อย

Web Application ข้อดี คือ สามารถใช้งานง่ายได้สะดวกทุกเวลาและทุกสถานที่ ถ้าหากไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่ต้องกานใช้ Web Browser ก็สามารถใช้แอปพลิเคชัน (Application) ประเภทดังกล่าวไว้ รวมถึง จะมีการปรับปรุงและแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ ตลอดเวลา และสามารถใช้งานได้ทุกแพลตฟอร์ม (Platform)

2.1.3 การสื่อสารข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน (Application)

การใช้แอปพลิเคชัน (Application) ต่างๆที่มีการใช้งานบนโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น จะพบว่ามีบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องจำนวนมาก โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการสร้างแอปพลิเคชัน (Application) โดยนักพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application Developer) และการนำเอาแอปพลิเคชัน (Application) ดังกล่าวลงในฐานข้อมูล (Data Base) ของผู้ให้บริการแต่ละรายเพื่อให้ผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถนำเอาไปใช้งานตามระบบปฏิบัติการ (Operating System) โทรศัพท์เคลื่อนที่ของตนเอง โดยอาจมีค่าใช้จ่ายหรือไม่ตามแต่กรณี ซึ่งจะต้องกระทำโดยมีการเชื่อมต่อผ่านระบบอินเตอร์เน็ต (Internet) อย่างไรก็ตาม บางแอปพลิเคชัน (Application) จะเปิดใช้งานได้ต่อเมื่อมีการเชื่อมต่อผ่านระบบอินเตอร์เน็ต (Internet) หรืออยู่ในสถานะออนไลน์ (Online) เท่านั้น จากระบบหรือกระบวนการขั้นตอนที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถจำแนกบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องได้ ดังต่อไปนี้

1) นักพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application Developer)

นักพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application Developer) คือ บุคคลที่คิดค้นและพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application) เพื่อใช้งานบนโทรศัพท์เคลื่อนที่หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ซึ่งตามแต่ละระบบปฏิบัติการ (Operating System) ต่างๆจะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน เช่น

ระบบปฏิบัติการ (Operating System) ของ iPhone มีส่วนเชื่อมต่อผู้ใช้งานแบบลักษณะพิเศษและการปฏิบัติการตามสภาวะแอปพลิเคชัน (Application) สำหรับ iPhone จำเป็นต้องถูกสร้างด้วยวิธีที่แตกต่างจากรูปแบบทั่วไปของเว็บไซต์ (Website) และได้เพิ่มเซิฟเวอร์ (Server) สำหรับการให้ข้อมูลที่จำเป็นขึ้นอยู่กับประเภทของแอปพลิเคชัน (Application) ต่างๆ แต่หากเป็นระบบปฏิบัติการ (Operating System) ของ Android OS ต่างจาก iPhone OS ตรงที่ Android OS จะให้อิสระในการพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application) มากกว่า ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถรับมือกับอุปกรณ์ที่หลากหลายและความแตกต่างของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในแต่ละรุ่นในตลาด ตัวอย่างของแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Application) เช่น อินสตาแกรม (Instagram) เฟซบุ๊คไลน์ (Line) เป็นต้น

นักพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application Developer) บางครั้งมักเรียกว่า "Trade Something From Nothing" เนื่องจากนักพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application Developer) ไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์อะไรนอกจากคอมพิวเตอร์เพียงเครื่องเดียวในการสร้างและพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application) เสมือนหนึ่งว่าเป็นการสร้างความคิด (Idea) ในอากาศหรือที่เรียกว่า "Create Something From Nothing" ดังนั้น นักพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application Developer) จึงเป็นบุคคลที่มุ่งเน้นที่ความคิด (Idea) และนำเสนอโดยเขียนออกมาเป็นโปรแกรม (Program) เพื่อใช้งานเฉพาะด้านหรือเฉพาะทางด้านต่างๆ

เมื่อนักพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application Developer)ได้พัฒนาแอปพลิเคชัน (Application) ออกมาเรียบร้อยแล้ว การเผยแพร่กันแอปพลิเคชัน (Application) จะมีความแตกต่างกันในแต่ละระบบปฏิบัติการ (Operating System) ตัวอย่าง เช่น กรณีของ iPhone OS จำเป็นจะต้องสร้างชื่อใน iTune สำหรับการส่งแอปพลิเคชัน (Application) ดังกล่าว ในขณะที่ระบบปฏิบัติการ (Operating System) ของ Android OS จะต้องมีการลงทะเบียนเป็นนักพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application Developer) และอัปโหลด (Upload) แอปพลิเคชัน (Application) ไปยังตลาดของ Android OS คือ Play Store เพื่อเผยแพร่ไปสู่คนทั่วโลกอย่างรวดเร็ว

2) ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Network Operator) ซึ่งในประเทศไทยมีบริษัทดังกล่าวหลายบริษัท ยกตัวอย่าง เช่น

(1) บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (Advanced Info Service Public Company Limited) หรือบริษัท AIS

(2) บริษัท โทเทิ่ลแอ็คเซ็สคอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) (Total Access Communication Public Company Limited) หรือบริษัท DTAC

(3) บริษัท ทรูคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (True Corporation Public Company Limited หรือบริษัท True Move)

3) ผู้ให้บริการข้อมูล (Content Provider)

ผู้ให้บริการข้อมูล (Content Provider) คือ ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งเป็นผู้ให้บริการในการจัดหาสื่อข้อมูลและแอปพลิเคชัน (Application) ต่างๆ ไว้ให้ผู้ใช้บริการ โดยให้บริการข้อมูลดังกล่าวผ่านทางเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่หลายรูปแบบ เช่น ผ่านทาง WAP [11]ด้วยเทคโนโลยี GPRS[12]หรือ EDGE [13]ซึ่งสื่อข้อมูลที่ให้บริการมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ บริการดาวน์โหลด (Download) เสียงทำนองเพลงเรียกเข้า (Ringtone) เสียงเพลงเรียกเข้า (Truetone) สัญลักษณ์ (Logo) บนหน้าจอโทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาพพื้นหลัง (Wallpaper) ภาพพักหน้าจอ (Screen Saver) เกม (Game) มัลติมีเดียการ์ด (M-card) อิเล็กทรอนิกส์การ์ด (E-Card) ข้อความภาพ (Picture Message) แอปพลิเคชัน (Application) เป็นต้น ซึ่งการให้บริการเนื้อหาข้อมูลในแต่ละประเภท โดยทั่วไปแล้ว จะดำเนินการใน 2 ลักษณะ ได้แก่ลักษณะแรก คือ ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่จะเป็นผู้ให้บริการเอง โดยทำการสร้างและพัฒนาเนื้อหา (Content) ขึ้นมาเองหรือซื้อชุดเนื้อหาจากผู้ผลิต (Content Creator) หรือผู้รวบรวม (Content Aggregator) เพื่อนำมาให้บริการแก่ผู้ใช้บริการผ่านทางเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตนเองลักษณะที่สอง คือ ผู้ผลิตหรือผู้รวบรวมเนื้อหาเป็นผู้ให้บริการของ โดยให้บริการข้อมูลผ่านทางเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยทั่วไปจะเรียกผู้ให้บริการดังกล่าวว่าผู้ให้บริการข้อมูล (Content Provider) โดยจะมีการทำข้อตกลงหรือสัญญาที่เรียกว่า "สัญญาการให้บริการข้อมูล" (Content Provider Agreement) เพื่อตกลงในเรื่องของส่วนแบ่งรายได้กับผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในการนำเนื้อหาข้อมูลออกให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งผู้ใช้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่จะทำหน้าที่ในการเรียกเก็บค่าบริการจากผู้ใช้บริการ

---

[11]WAP (Wireless Application Protocol) คือเทคโนโลยีที่เป็นกุญแจไขไปสู่การเข้าถึงข้อมูลอินเทอร์เน็ต (Internet) โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้ใช้บริการจะอยู่ ณ สถานที่ใด ซึ่งมีทั้ง Browser และ Gateway ทั้งนี้ ภาษาของโปรแกรมดังกล่าวจะเรียกว่า WML

[12]GPRS (General Packet Ratio Service) คือเทคโนโลยีในการรับและส่งข้อมูลที่พัฒนาขึ้นมาภายใต้พื้นฐานของระบบเครือข่ายแบบ GSM ซึ่งทำให้สามารถรับและส่งข้อมูลต่างๆ ได้เร็วขึ้น และจะมีการส่งข้อมูลเป็นแบบ Packet ซึ่งในปัจจุบันการคิดค่าบริการ GPRS จะหลากหลายมากขึ้น เนื่องจากมีทั้งคิดค่าบริการตามจำนวนข้อมูล คิดค่าบริการตามเวลา หรืออาจจะเป็นการจ่ายเหมารายเดือนเพื่อสามารถใช้ได้อย่างไม่จำกัดด้วย

[13]EDGE (Enhanced Data Rate for Global Evolution) คือการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเทคโนโลยีตามมาตรฐานโลกที่กำหนดโดย ITU (International Telecommunication Union) จะมีความเร็วมากกว่า GPRS ถึง 4 เท่า โดยมีความเร็วอยู่ในระดับ 200-300 Kbps

ลักษณะของการให้บริการเนื้อหาข้อมูลดังกล่าวในรูปแบบดั้งเดิม ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่จะกำหนดกลุ่มของหมายเลขเฉพาะขึ้นมาเป็นพิเศษ เช่น กลุ่มหมายเลข 1900-1900 เป็นต้น ซึ่งมีจำนวนตัวเลขที่แตกต่างไปจากหมายเลขโทรศัพท์ทั่วไป โดยกลุ่มหมายเลขเฉพาะดังกล่าวกำหนดขึ้นเพื่อใช้เฉพาะตามลักษณะ ประเภท และจำนวนของเนื้อหา หรือนำเลขหมายดังกล่าวไปจัดสรรให้แก่ผู้ให้บริการข้อมูลเพื่อนำไปเป็นช่องทางในการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการในการเข้าถึงเนื้อหาข้อมูลแต่ละประเภท โดยที่ผู้ใช้บริการสามารถกดหมายเลขพิเศษดังกล่าวผ่านเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตนเพื่อเข้าถึงและใช้บริการแต่ละประเภทของเนื้อหาข้อมูลได้ ซึ่งผู้ให้บริการจะกำหนดอัตราค่าบริการขึ้นอยู่กับลักษณะ ประเภทและขนาดเนื้อหาข้อมูล

ต่อมา ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่างๆ โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารโทรคมนาคม ทำให้การให้บริการเนื้อหาข้อมูลในรูปแบบดั้งเดิมที่เป็นการให้บริการผ่านหมายเลขพิเศษพัฒนามาสู่การให้บริการผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งผสมกลมกลืนไปกับการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของมนุษย์สังคมยุคปัจจุบัน โดยผู้ให้บริการประเภทดังกล่าวอาจอยู่ในรูปของบุคคลธรรมดาไปจนถึงบริษัทซึ่งเป็นนิติบุคคล โดยการให้บริการข้อมูลจะปรากฏในหลากหลายรูปแบบ โดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็นข้อมูลที่เป็นประเภท Real-Time และข้อมูลประเภท Downloadable[14]

ข้อมูลประเภท Real-Time คือ การที่ผู้ใช้บริการสามารถที่จะรับชมหรือฟังข้อมูลในขณะที่ผู้ใช้บริการเชื่อมต่อเข้าระบบของผู้ใช้บริการ โดยข้อมูลจะส่งมาในลักษณะเป็นชุดข้อมูลหรือเป็นข้อมูลที่มีลักษณะต่อเนื่อง เช่น การรับชมภาพยนตร์ผ่านทางแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Application) เป็นต้น

สำหรับข้อมูลประเภท Downloadable คือ ข้อมูลที่ผู้ใช้บริการสามารถดาวน์โหลด (Download) เก็บไว้ได้ โดยข้อมูลดังกล่าวจะอยู่ในลักษณะของแฟ้ม (File) ข้อมูลและสามารถที่จะสำเนา (Copy) จากอินเทอร์เน็ต (Internet) เก็บไว้ที่เครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ใช้บริการได้ แม้ว่าผู้ใช้บริการไม่ได้ทำการเชื่อมต่ออินเตอร์เน็ต (Internet) แล้ว ผู้ให้บริการสามารถใช้โปรแกรม (Program) ที่มีอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อเปิดอ่านและรับชมหรือแสดงแฟ้ม (File) ข้อมูลที่ได้ดาวน์โหลด (Download) มาเก็บเอาไว้ได้ ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวมีทั้งแบบไม่คิดค่าบริการและคิดค่าบริการในการดาวน์โหลด (Download)

4) ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) และผู้ให้บริการพื้นที่ (Web Hosting) ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) หรือ ISP คือ หน่วยงานที่ให้บริการ

---

[14]ดวงดี วานิชกร. (2556). **ความรับผิดของผู้ให้บริการในการเผยแพร่สิ่งลามกผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ : ศึกษากรณีเลขหมายพิเศษ.** วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. หน้า 27-28.

เชื่อมต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของบริษัทเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ทั่วโลกในปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ให้บริการอินเตอร์เน็ต (Internet Service Provider) ทั้งหมด 2 ประเภท ได้แก่หน่วยงานราชการหรือสถาบันการศึกษา และผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) ในเชิงพาณิชย์ทั่วไป กล่าวคือให้บริการในเชิงทางการค้าหรือมุ่งแสวงหากำไร

ประเภทแรก ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) ที่เป็นหน่วยงานราชการหรือสถาบันการศึกษา ซึ่งมักจะเป็นการให้บริการโดยไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับสมาชิกของหน่วยงานราชการหรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น

ส่วนผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) ในเชิงพาณิชย์ทั่วไป บุคคลที่ต้องการใช้งานอินเทอร์เน็ต (Internet) จะต้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) รายนั้นๆ ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายสำหรับการใช้งานด้วย ทั้งนี้อัตราค่าบริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) แต่ละรายเป็นผู้กำหนดสำหรับข้อดีของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet) ในเชิงพาณิชย์ คือ การให้บริการที่มีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งรองรับกับความต้องการของผู้ใช้บริการที่แตกต่างกัน มีทั้งรูปแบบส่วนบุคคล ซึ่งจะให้บริการกับประชาชนทั่วไปที่ต้องการใช้งานอินเทอร์เน็ต (Internet) และบริการในรูปแบบขององค์กรหรือบริษัท ซึ่งให้บริการกับบริษัทกับบริษัทห้างร้าน หรือองค์กรต่างๆ ที่ต้องการให้พนักงานในองค์กรได้ใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet)

ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) จะเป็นเหมือนตัวแทนของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต (Internet) เพื่อเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ กล่าวคือ หากผู้ใช้บริการอินเตอร์เน็ต (Internet) ต้องการข้อมูลอย่างไร สามารถติดต่อผ่านผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) ได้ทุกเวลาโดยวิธีการสมัครสมาชิกทำได้โดยโทรศัพท์ติดต่อไปยังผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) ที่ให้บริการต่างๆ ซึ่งสามารถเลือกรับบริการได้ 2 ลักษณะ[15] ดังต่อไปนี้

ลักษณะแรก คือ ทำการซื้อชุดอินเทอร์เน็ต (Internet) สำเร็จรูปตามร้านทั่วไปมาใช้ ซึ่งมักจำหน่ายเป็นรายชั่วโมงหรือรายเดือน ซึ่งผู้ซื้อจะได้รับบัญชีผู้ใช้ (Username) และรหัสผ่าน (Password) เพื่อใช้ในการเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต (Internet)

ลักษณะที่สอง คือ สมัครเป็นสมาชิกรายเดือน โดยวิธีการติดต่อเข้าไปยังผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) โดยตรง ซึ่งวิธีการและรายเดือนในการให้บริการ

---

[15]**ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในไทย**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://julalukmarlaithaisong.blogspot.com. [2559, 21 ตุลาคม]

ของแต่ละที่นั้นจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับรูปแบบการให้บริการของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) รายนั้นๆ

หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติคำว่า "ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต" เอาไว้ อีกทั้ง ยังปรากฏตามประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการขอรับใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 กระทำความผิดในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ โดยได้ให้คำนิยามของคำว่า "ผู้ให้บริการ" หมายความว่า

(1) ผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ตหรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่น โดยผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเองหรือในนามหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

(2) ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

กล่าวโดยสรุป คำว่า "ผู้ให้บริการ" ตามกฎหมายดังกล่าว หมายถึง บุคคลใดๆ ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลตามกฎหมาย ตลอดทั้ง องค์กรในภาครัฐหรือภาคเอกชน ซึ่งนำเสนอบริการหรือให้บริการในการเชื่อมต่อเข้าระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) และรวมถึงกรณีของการให้บริการเก็บรักษาข้อมูลหรือจัดหาข้อมูลให้แก่ผู้ใช้บริการ

ตามประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการขอรับใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ได้นิยามคำว่า "ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต" ซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา 3 ของประกาศดังกล่าว คือ

"ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต" หมายความว่า บุคคลซึ่งให้บริการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและบริการที่เกี่ยวเนื่องแก่ผู้ใช้บริการที่เป็นบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ผ่านการเชื่อมต่อใดๆ โดยผู้ใช้บริการจะต้องมีบัญชีการใช้งานกับผู้ใช้บริการก่อน

เมื่อพิจารณานิยามตามกฎหมายและประกาศดังกล่าวข้างต้น คำว่า "ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต" มีความหมายที่ค่อนข้างกว้าง เพราะหมายความถึงบุคคลหรือองค์กรหรือหน่วยงานซึ่งให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ใช้บริการ ทำให้สามารถจำแนกประเภทของผู้ให้บริการได้ออกเป็น 2 ประเภท[16]ได้แก่

---

[16]ดวงดี วานิชกร. อ้างแล้วเชิงอรรถ ที่ 14. หน้า 29-32.

(1) ผู้ให้บริการการเข้าถึงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet Access Provider) อันได้แก่ องค์กรหรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการจัดระบบเครือข่าย ผู้ให้บริการเข้าถึงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet Access Provider) และผู้ให้บริการพื้นที่ (Web Hosting) สามารถแยกพิจารณาได้ ดังต่อไปนี้

- องค์กรหรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการจัดระบบเครือข่าย คือ องค์กรหรือหน่วยงานซึ่งอยู่ต้นสายหรือต้นทางของการให้บริการพื้นที่เชื่อมต่อเข้าสู่ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ผูกขาดบริการการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ และมีอำนาจในการให้ใบอนุญาตตลอดทั้ง ถอดถอนสิทธิในการให้บริการของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) ของประเทศไทย ได้แก่ บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)

- ผู้ให้บริการเข้าใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet Access Provider) คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ให้บริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet Access Provider) แก่ผู้ใช้บริการ อินเทอร์เน็ต (Internet) โดยตรงโดยที่ผู้ใช้บริการจะต้องเป็นสมาชิกของผู้ให้บริการรายนั้นๆ เสียก่อน เพื่อให้ได้มาซึ่งชื่อผู้ใช้ (Username) และรหัสผ่าน (Password) ไว้ใช้ในการเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) โดยที่ผู้ใช้บริการดังกล่าวจะต้องได้รับสิทธิตามสัญญาจากองค์กรหรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการจัดระบบเครือข่าย จึงจะสามารถดำเนินการให้บริการการเชื่อมต่อของตนเองแก่ผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet) ได้

ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) สามารถที่จะควบคุมและรับรู้ข้อมูลที่รับส่งผ่านการให้บริการของตนเองได้ และผู้ให้บริการสามารถอนุญาตหรือระงับการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet) ของผู้ใช้บริการได้ และสามารถควบคุมการใช้บริการของผู้ใช้บริการโดยผ่านบัญชีผู้ใช้ (Username) และรหัสผ่าน (Password) อีกทั้ง สามารถตรวจสอบประวัติในการเชื่อมต่อและเข้าถึงข้อมูลรวมทั้งประวัติการรับส่งข้อมูลของผู้ใช้บริการย้อนหลังได้โดยอาศัยข้อมูลจาก Log File[17]ที่เครื่องคอมพิวเตอร์หลักของผู้ให้บริการซึ่งได้ทำการบันทึกเอาไว้

(2) ผู้ให้บริการเก็บรักษาสื่อเนื้อหาข้อมูลเพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอก คือ ผู้ให้บริการ จัดเก็บเนื้อหาข้อมูลด้วยระบบดิจิทัล (Digital) ซึ่งสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ต (Internet) การให้บริการดังกล่าวสามารถที่เก็บข้อมูลได้มากมายหลายประเภท อาทิเช่น ข้อมูลที่เป็นเอกสารกราฟิก (Graphic) เสียง (Sound) ภาพ (Picture) เกม (Game) แอปพลิเคชัน (Application) เป็นต้น

---

[17]Log File คือ ข้อมูลที่ถูกส่งออกไปและข้อมูลที่เข้ามาในองค์กรด้วยการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต ซึ่งถือว่าเป็นการจราจรบนอินเตอร์เน็ต ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะถูกเก็บไว้ด้วยเครื่องที่เรียกว่า "Truegate" ที่จะทำการรวบรวมทุก Log File ไว้เพื่อการเปิดดูและค้นหาข้อมูลต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานและจับกุมตัวผู้กระทำผิด

นอกจากนั้น อาจพบผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลในรูปแบบของผู้ให้บริการกระดานข่าวสนทนาที่เรียกว่า "Bulletin Board" ซึ่งสมาชิกของกระดานข่าวดังกล่าวจะมีบัญชีผู้ใช้ (Username) และรหัสผ่าน (Password) เพื่อกำหนดสิทธิการเข้าใช้บริการกระดานข่าวของสมาชิกแต่ละคนและเพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลอื่นที่มิใช่สมาชิกเข้าถึงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต นอกจากนั้น ผู้ให้บริการดังกล่าวสามารถกระทำในทางเทคนิคให้ข้อมูลใดๆ บนเครื่องคอมพิวเตอร์ของตนเองอยู่ในสถานะที่บุคคลอื่นๆ สามารถเข้าถึง (Make Available) หรือใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้ ทั้งนี้ ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์ สามารถแบ่งย่อยได้เป็น 3 ประเภท คือ

- ผู้ให้บริการพื้นที่ (Web Hosting) คือ ผู้ให้บริการที่ให้เช่าพื้นที่จัดเก็บข้อมูลโดยมีการเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) กล่าวคือ เมื่อผู้ดูแลเว็บไซต์ (Webmaster) ออกแบบและจัดทำเว็บไซต์ (Website) เรียบร้อยแล้ว ผู้ดูแลเว็บไซต์ (Webmaster) ดังกล่าวจะนำเว็บไซต์ (Website) ของตนเองไปฝากไว้กับผู้ให้บริการพื้นที่ (Web Hosting) ทั้งนี้ เพื่อให้เว็บไซต์ (Website) ดังกล่าวปรากฏอยู่บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet)

- ผู้ดูแลเว็บไซต์ (Webmaster) คือ ผู้ที่เปิดโอกาสให้บุคคลอื่นใช้พื้นที่เว็บไซต์ (Website) ของตนเองเพื่อใช้ในการแสดงข้อความหรือความคิดเห็นในกระดานข่าว (Web Board) หรือกระดานสนทนา (Bulletin Board) ซึ่งผู้ดูแลเว็บไซต์ (Webmaster) ดังกล่าวอาจเป็นเจ้าของเว็บไซต์ (Web Owner) ซึ่งดำเนินการจัดทำด้วยตนเอง หรืออาจมิใช่เจ้าของเว็บไซต์ (Website) โดยเป็นบุคคลที่มีความสามารถในเชิงเทคนิคเข้ามาบริหารจัดการเว็บไซต์ (Website)

- ผู้ให้บริการพื้นที่เก็บข้อมูลสำหรับแอปพลิเคชัน (Application Hosting) คือ ผู้ให้บริการพื้นที่ข้อมูลสำหรับโปรแกรมประยุกต์ (Software) และแอปพลิเคชัน (Application) ต่างๆ ที่ให้บริการพื้นที่แก่นักพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application Developer) เพื่อการอัพโหลด (Upload) แอปพลิเคชัน (Application) ของตนเองเข้าสู่พื้นที่บริการดังกล่าวเพื่อให้บุคคลภายนอกสามารถดาวน์โหลด (Download) ไว้เพื่อการใช้งานอย่างใดๆ ซึ่งอาจมีค่าใช้จ่ายหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับประเภทของแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Application)

การให้บริการประเภทการรับจัดเก็บข้อมูลที่มีขนาดใหญ่มากออกให้บริการเพื่อใช้จัดเก็บข้อมูลที่ผู้ใช้บริการได้อัปโหลด (Upload) เข้ามาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ผู้ให้บริการสามารถรับรู้และตรวจสอบได้ถึงข้อมูลดังกล่าว เนื่องจากเป็นข้อมูลที่อยู่ในอำนาจควบคุมดูแลของผู้ให้บริการ โดยผู้ใช้บริการอาจบริหารพื้นที่ที่ได้ชำระค่าบริการได้หลากหลายรูปแบบ เช่น ใช้จัดเก็บสำรองข้อมูลหรืออาจนำข้อมูลจำพวก HTML (Hyper Text Markup Language) เข้าจัดเก็บและกำหนดสถานะให้บุคคลอื่นสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ ซึ่งทำให้

ข้อมูลดังกล่าวกลายเป็นเว็บไซต์ (Website) ซึ่งแสดงผลได้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บุคคลภายนอกหรือผู้ใช้บริการสามารถเข้ามาเยี่ยมชมและรับรู้ข้อมูลตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลต่อไปได้

2.1.4 รูปแบบการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยแอปพลิเคชัน

ช่วงหลายปีที่ผ่านมาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยแอปพลิเคชันนั้น มีกระแสข่าวเกิดขึ้นเป็นระยะๆออกมาทางสื่อสังคมหลายแขนง การใช้อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือช่วยให้เราติดต่อสื่อสารกับญาติพี่น้อง เพื่อน และเพื่อนร่วมงานได้สะดวกรวดเร็ว แต่เทคโนโลยีเดียวกันนี้ก็อำนวยความสะดวกในการดักฟังเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น รัฐบาลไทยทำการสอดส่องว่าประชาชนกำลังคุยอะไรกันเป็นต้น ทั้งในช่วงรัฐบาลทหารจากการรัฐประหารและรัฐบาลพลเรือนจากการเลือกตั้ง ไปดูเทคนิคต่างๆ ในการพยายามจะดักหรือเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งบางวิธีก็ใช้อุปกรณ์ซับซ้อนทันสมัย บางวิธีก็ใช้การล่อหลอกให้คนสับสน ส่วนบางวิธีก็ "ขอเป็นเพื่อน" เข้าไปดูกันซึ่งๆหน้าเลย[18] ซึ่งในปลายปี พ.ศ. 2557 ที่ผ่านมามีข่าวว่าหน่วยงานกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเปิดเผยว่ากระทรวงกำลังตรวจตราข้อมูลในแอปพลิเคชันไลน์ โดยเฉพาะข้อความเกี่ยวกับสถาบันกษัตริย์และความมั่นคง ไลน์ประเทศไทยได้ออกมายืนยันว่า บริษัทไม่ได้เปิดเผยข้อมูลผู้ใช้ให้กับกระทรวงไอซีทีตามที่เป็นข่าว เพราะข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลส่วนบุคคลและในทางสากลมีกฎหมายคุ้มครองอยู่ หากทางการไทยประสานขอข้อมูลมาที่ไลน์ประเทศไทย ต้องมีหมายศาล และขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบริษัทแม่ที่ญี่ปุ่นว่าจะดำเนินการตามที่ขอหรือไม่กระทรวงไอซีทีได้ปฏิเสธข่าวดังกล่าวเช่นกัน โดยระบุข่าวที่ออกไปมีคลาดเคลื่อน กระทรวงไอซีทีเพียงอาศัยข้อความและประวัติการแชตจากที่มีผู้นำมาแจ้งความ โดยไม่ได้เข้าไปดักฟังการพูดคุยกันส่วนตัวจะเห็นว่าการดักรับฟังข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ก็อาจสามารถทำได้ ไม่มีใครสามารถรับรองความปลอดภัยได้ว่าข้อมูลส่วนตัวจะเป็นความลับนอกจากวิธีการดักรับข้อมูล การขอข้อมูลจากผู้ให้บริการ และการใช้เจ้าหน้าที่ตรวจตราข่าวสารบนสื่อสังคมหรือแฝงตัวไปเป็น "เพื่อน" แล้ว รัฐยังสามารถดึงข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้ได้ด้วยวิธี "สมัครใจ" ผ่านแอปบนสื่อสังคมด้วย ในส่วนของเอกชนก็อาจสามารถเข้าไปดักรับฟังข้อมูลได้ ซึ่งศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์ประเทศไทย (ThaiCERT) ได้เผยแพร่คำเตือน ว่าไลน์ไม่ได้เข้ารหัสข้อมูลหากสนทนาบนเครือข่ายมือถือและมีรูรั่วบนไลน์เวอร์ชันเดสก์ท็อป ซึ่งหมายความว่า บุคคลใดที่สามารถเข้าถึงเครือข่ายมือถือได้ ก็จะสามารถอ่านข้อความสนทนาทั้งหมดได้ รวมถึงข้อความย้อนหลังไปอย่างน้อยสองเดือน นอกจากนี้ผู้ใช้ไลน์บน Windows และ Mac OS ก็มีความเสี่ยงจะถูกอ่านข้อมูลแม้จะมีการเข้ารหัสแล้วก็ตาม

---

[18] **ย้อนไทม์ LINE ความพยายามสอดแนมการสื่อสารของรัฐไทย.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://thainetizen.org/2015/01/thailand-chat-app-surveillance-timeline/. [2559,2 ตุลาคม]

ส่วนบริษัทไลน์ชี้แจงไว้ในบล็อกของบริษัท ระบุว่าได้ปรับปรุงระบบความปลอดภัยแล้ว ข้อมูลการสื่อสารทั้งหมดจะถูกเข้ารหัสไม่ว่าจะใช้ผ่านเครือข่าย 3G, 4G หรือ WiFi รวมทั้งยังเข้ารหัสข้อมูลที่จัดเก็บในไลน์ด้วย ไม่ว่าจะเป็นหมายเลขโทรศัพท์ ชื่อบัญชี หรือรหัสผ่าน และข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้จะถูกลบอย่างถาวรเมื่อผู้ใช้ปิดบัญชีเพื่อยกเลิกการใช้งานอย่างไรก็ดี ไลน์ไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าการเข้ารหัสการสื่อสารที่ปรับปรุงแล้วดังกล่าว เป็นการเข้ารหัสแบบต้นทางถึงปลายทาง (End-to-End Encryption) ที่ไลน์ไม่ได้ถือกุญแจไขรหัส หรือเป็นการเข้ารหัสจากต้นทางไปยังเซิร์ฟเวอร์ไลน์และจากเซิร์ฟเวอร์ไลน์ไปยังปลายทาง (ซึ่งหมายความว่าไลน์ซึ่งเป็นคนกลางสามารถอ่านข้อความได้ ผู้ใช้ทำได้เพียงต้องเชื่อใจไลน์ ว่าไลน์จะไม่แอบอ่านหรือมอบข้อมูลของตัวเองให้กับคนอื่น)แต่ถึงที่สุดแล้ว แม้การสื่อสารจะถูกเข้ารหัสแบบต้นทางถึงปลายทาง มันก็เพียงช่วยป้องกันจากการถูกดักรับข้อมูลระหว่างทางเท่านั้น แต่ไม่ได้รับประกันว่า คนที่เราคุยด้วยที่ปลายทางจะเป็นคนเดียวกับที่เราคิด การจะแน่ใจว่าคนที่ปลายทางเป็นคนที่เราอยากคุยด้วยจริงๆ จำเป็นต้องอาศัยขั้นตอนการยืนยันตัวตน ซึ่งเป็นขั้นตอนต่างหากจากการเข้ารหัสการสื่อสาร การสื่อสารที่ปลอดภัยจำเป็นต้องมีทั้งการเข้ารหัสระหว่างทางและการยืนยันตัวตนที่ปลายทางทั้งสองฝั่งของการสื่อสารวิธีอย่างหนึ่งในการยืนยันตัวตนคือการใช้ใบรับรองที่ออกโดยองค์กรผู้ออกใบรับรองหรือ Certificate Authority (CA) วิธีนี้เป็นวิธีมาตรฐานที่ใช้กันในอินเทอร์เน็ตปัจจุบัน อย่างไรก็ตามวิธีนี้ก็มีจุดอ่อน คือเราจำเป็นต้องเชื่อใจ CA แต่ในอดีตที่ผ่านมาก็มีกรณีที่ CA ของรัฐ (ฝรั่งเศส อินเดีย) หรือ CA เอกชนที่อาจถูกแทรกแซงโดยรัฐ หรือ CA เอกชนที่ทำงานผิดพลาด ได้ออก "ใบรับรองปลอม" ที่อ้างกับผู้ใช้ว่าเป็นใบรับรองของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (เช่น กูเกิล เฟซบุ๊ก) เมื่อเว็บเบราว์เซอร์หรือแอปที่ฝั่งผู้ใช้หลงเชื่อใบรับรองดังกล่าวและใช้ข้อมูลในใบรับรองเพื่อส่งข้อมูล ข้อมูลที่ถูกดักรับจะถูกถอดรหัสได้โดยผู้ควบคุมใบรองรับปลอมดังกล่าวความเสี่ยงในเรื่องใบรับรองนี้ เป็นจุดอ่อนของซอฟต์แวร์หลายตัว ไม่ว่าจะเป็นแอปบนมือถือ เว็บเบราว์เซอร์ หรือตัวระบบปฏิบัติการเอง โดยเฉพาะซอฟต์แวร์ที่ไม่ค่อยอัปเดต เนื่องจากใบรับรองอาจถูกประกาศเลิกใช้ได้ตลอดเวลา เมื่อพบว่ามีความไม่ปลอดภัย หรือ CA บางเจ้าอาจถูกแทรกแซงหรือเจาะระบบ จนใบรับรองทุกใบที่ออกโดย CA ดังกล่าวหมดความน่าเชื่อถือ แต่หากซอฟต์แวร์ไม่มีการอัปเดตก็จะยังใช้ใบรับรองที่ไม่มีความปลอดภัยอยู่

โดยปัจจุบันแอปพลิเคชัน LINE โดยตลอดปี 2015 มีผู้ใช้ 33 ล้านคนมีผู้คนโพสต์ข้อความสาธารณะทาง Social Media ถึง 2,600,000,000 ข้อความ คิดเฉลี่ยประมาณ 7 ล้านข้อความต่อวัน หรือ 82 ข้อความถูกแชร์และเกิดขึ้นใหม่ในทุกๆวินาที ข้อมูลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นการ

แสดงความคิดเห็น ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลทางการค้า เป็นต้น[19] เมื่อพิจารณาการเข้าถึงข้อมูลของแอปพลิเคชันLINE เป็นแอปพลิเคชันให้บริการ Messaging รวมกับ Voice Over IP ทำให้ผู้ใช้สามารถสร้างกลุ่มแชต ส่งข้อความ ภาพ คลิปวิดีโอ หรือจะพูดคุยโทรศัพท์แบบเสียงก็ได้ โดยข้อมูลที่ถูกส่งขึ้นไปนั้นฟรีทั้งหมด ตอนนี้ LINEใช้ได้ในระบบปฏิบัติการ iOS, Android, Windows Phone, PC และ BlackBerryซึ่งฟีเจอร์ของ LINE ประกอบด้วย การส่งข้อความ, การสนทนาด้วยเสียง, การเปลี่ยนพื้นหลังแบ็กกราวนด์หน้าห้องแชต, การสนทนาแบบกลุ่ม, Official Lineและการส่งสติ๊กเกอร์

การเชื่อมต่อ LINEของผู้ใช้เข้าหากัน มี 4 วิธีด้วยกันคือ

1) เพิ่มคอนแท็กต์จากรายชื่อในสมุดโทรศัพท์ ซึ่งตรงนี้เป็นข้อดีของ WhatsAppที่ทำให้ผู้ใช้งานสะดวก

2) การสแกน QR Code

3) Shake it เอาโทรศัพท์มือถือ 2 เครื่องที่อยู่ใกล้กันมาเขย่าคล้ายการจับมือให้รู้จักกัน

4) การเสิร์ชหาจาก ID คล้ายการใส่รหัสของ Black Berry

ต่อมา LINE ถูกพัฒนาไปไกลกว่าการเป็นแค่แอปพลิเคชัน เพราะ LINE ได้เพิ่มฟีเจอร์ Home และ Timeline เข้ามาจนกลายเป็น Social Media อย่างหนึ่ง โพสต์ข้อความบ่งบอกสเตตัส, รูปภาพ, คลิปวิดีโอ และพิกัด โดยมีจุดเด่นที่การแสดงอารมณ์ด้วยสติกเกอร์ซึ่งเป็นจุดแข็งของ Line ซึ่งทำให้แอปพลิเคชัน LINE ได้รับความนิยมอย่างมาก[20] และการถูกขโมยข้อมูลก็มีออกมาให้เห็นทางสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น จากเวปไซต์พันทิป มีผู้เสียหายหลายคนที่มีลักษณะความเสียหายคล้ายๆกัน สรุปเหตุการณ์ได้ว่า

1) เพื่อนของผู้ใช้งานตัวจริง (เหยื่อ) ได้รับข้อความขอความช่วยเหลือให้ซื้อบัตร iTunes Gift Card แต่เนื่องจากมีการใช้งานภาษาที่ค่อนข้างผิดปกติ คล้ายกับว่าแปลมาจากโปรแกรมแปลภาษา เช่น Google Translate เพื่อนคนดังกล่าวจึงเกิดความสงสัย และหาทางปฏิเสธคำขอ

2) เพื่อนคนดังกล่าวติดต่อกลับไปหาเหยื่อ ทำให้ทราบว่าข้อความดังกล่าวไม่ได้ส่งออกจากเหยื่อ และน่าจะถูกแฮกบัญชีใช้งาน LINE

---

[19] **สรุปสถิติผู้ใช้ Social Media ในไทยจากงาน Thailand Zocial Awards 2016.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.it24hrs.com/2016/stat-social-media-thai-populations/. [2559, 2 พฤศจิกายน]

[20] **Line (ไลน์) คือโปรแกรมอะไรบนมือถือ.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://guru.sanook.com/8790/. [2559,10 ตุลาคม]

3) เหยื่อพยายามหาทางกู้คืนบัญชีใช้งาน LINE ด้วยการเปลี่ยนรหัสผ่าน แต่ไม่เป็นผล

4) บัญชีใช้งาน LINE ของเหยื่อถูกลบออกในลักษณะที่ไม่สามารถกู้คืนได้ (ฟังก์ชัน Delete Account)

จากการประเมินสถานการณ์ ผู้ไม่หวังดีมีลักษณะการใช้งานภาษาไทยที่ค่อนข้างจะผิดไปจากปกติ คล้ายกับแปลภาษาไทยมาจากโปรแกรมแปลภาษา และอาจมีความเป็นไปได้ว่าผู้ไม่หวังดีเป็นกลุ่มบุคคลจากต่างประเทศ โดยจุดประสงค์ของการกระทำดังกล่าว ต้องการหลอกเพื่อนของเหยื่อให้หลงเชื่อซื้อบัตร iTunes Gift Card ให้ แต่เนื่องจากในเหตุการณ์ดังกล่าวเพื่อนของเหยื่อเกิดความสงสัย จึงทำให้ไม่หลงเชื่อกลลวงดังกล่าว ทั้งนี้บัตร iTunes Gift Card มีคุณสมบัติเหมือนกับบัตรเติมเงินที่ใช้ในการซื้อเพลง ภาพยนตร์ แอปพลิเคชัน เป็นต้น บน iTunes Store, App Store, iBooks Store หรือ Mac App Store สำหรับผู้ที่ใช้อุปกรณ์ของ Apple เช่น iPhone, iPad และ MacBook ซึ่งหากผู้ไม่หวังดีได้รหัสของบัตรแล้ว จะสามารถนำไปเติมเงินเข้าบัญชี Apple ID ของตนเองเพื่อซื้อสินค้าได้ทันที

จากสถานการณ์ดังกล่าว ไทยเซิร์ตได้มีการตรวจสอบเพิ่มเติมกับผู้เสียหายหลายราย โดยได้ข้อมูลที่สามารถบ่งชี้ได้ว่าผู้ใช้งานดังกล่าวถูกขโมยข้อมูลบัญชีใช้งาน LINE ส่วนที่เป็นบัญชีอีเมล (Registered Email) และรหัสผ่านออกไปได้ ซึ่งผู้ไม่หวังดีนำบัญชีใช้งานดังกล่าวมาล็อกอินที่เครื่องโทรศัพท์มือถืออีกเครื่องหนึ่ง ส่งผลให้ในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้ใช้งานตัวจริงไม่สามารถใช้งาน LINE บนโทรศัพท์มือถือได้ (เซสชันการใช้งาน LINE จะหลุดทันที) เนื่องจาก LINE ไม่อนุญาตให้ล็อกอินบนโทรศัพท์มือถือพร้อมกัน 2 เครื่องในช่วงเวลาเดียวกัน พร้อมกับผู้ไม่หวังดีมีการเข้ามาเปลี่ยนการตั้งค่าของ LINE ในส่วนต่างๆ เพื่อป้องกันการเข้ามาล็อกอินซ้ำของผู้ใช้งานตัวจริง เช่น ตั้งค่าไม่อนุญาตให้มีการล็อกอินผ่านทาง LINE บนเครื่อง PC และทำการเปลี่ยนรหัสผ่านบัญชีใช้งานที่ใช้ล็อกอิน LINE ใหม่ เป็นต้น[21]

นอกจากนี้ในส่วนของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่มีการสื่อสารผ่านแอปพลิเคชัน Social Network ที่ได้รับความนิยมอย่างยิ่งในโลกปัจจุบัน คือเฟซบุ๊ก (Facebook) นั่นเอง การดักรับฟังข้อมูลก็อาจกระทำได้โดยใช้ลิงก์ไปยังแอปเฟซบุ๊กที่อาจเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้ที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ สับสนจนกดยอมรับให้แอปเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ตั้งใจ เช่น หน้าเว็บ tcsd.info เป็น

---

[21]**เตือนภัยแฮกไลน์ (LINE) หลอกให้ซื้อ iTunes Gift Card พร้อมวิธีป้องกันตนเอง.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.thaicert.or.th/alerts/user/2014/al2014us018.html#1. [2559, 29 กันยายน]

หน้าเว็บที่จะแสดงแทนหน้าเว็บที่ถูกปิดกั้นโดยกลุ่มบุคคลอื่น ในหน้าเว็บดังกล่าวจะมีปุ่มที่เขียนว่า "Close (ปิด)" ซึ่งโดยทั่วไปในการออกแบบหน้าเว็บจะหมายถึงการปิดหน้าเว็บที่กำลังดูอยู่ อย่างไรก็ตามในขณะนั้น เมื่อผู้ใช้ปุ่ม "Close" จะเป็นการนำไปสู่หน้าของแอปเฟซบุ๊กที่ชื่อว่า "Login (ซึ่งหมายถึง "การลงชื่อเข้าใช้") และมีข้อความสอบถามว่าผู้ใช้จะยินยอมให้แอปเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวหรือไม่ หากผู้ใช้กด "Okay (ตกลง)" ไม่ว่าจะโดยรู้ว่ากำลังจะยินยอมให้แอปเข้าถึงข้อมูลของตัวเองหรือจากความสับสนเนื่องจากการแสดงชื่อที่ชวนให้เข้าใจผิดว่ากำลังเป็นการตกลงเข้าใช้เฟซบุ๊ก ข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้เฟซบุ๊กคนดังกล่าวจะสามารถถูกเข้าถึงได้โดยผู้ดูแลแอปทันที ซึ่งหลังจากนั้นคนที่ดูแลแอป ก็จะสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆของบุคคลนั้นได้อย่างต้องการ

โดยสรุปจะเห็นว่าการใช้ Social Network ข้อมูลต่างๆ ที่อยู่บนสังคมออนไลน์ของประชาชน นั้น มีความสำคัญมากกว่าที่คนส่วนใหญ่คิด เพราะไม่ใช่แค่คนอื่นจะรู้ว่าเจ้าของข้อมูลเป็นใคร แต่ถ้าข้อมูลถูกเอาไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง บุคคลอื่นสามารถติดตามได้ว่าเราอยู่ที่ไหน มีเพื่อนเป็นใคร แล้วอาจจะอาศัยจังหวะที่เราเผลอติดตามเรา หรือปลอมตัวเป็นเราเพื่อหวังผลในทางที่ไม่ดีได้ง่ายๆจะเห็นว่าโทรศัพท์มือถือที่อยู่ติดตัวเราตลอดเวลานั้นอาจจะดูเหมือนไม่ใช่เรื่องสำคัญ แต่ในความเป็นจริงแล้ว จากกระแสข่าวที่มีออกมาอยู่อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นขโมยข้อมูลไปใช้แอบปลอมตัวเพื่อไปก่ออาชญากรรม หรือแม้แต่แอบขโมยรูปหรือเบอร์โทรศัพท์เพื่อหวังผลทางธุรกิจ เป็นต้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหลักการในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล

การเกิดขึ้นของสิทธิและเสรีภาพมีที่มาจากแนวความคิดแบ่งออกเป็น 2 แนวทางคือ แนวความคิดด้านหลักทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ ซึ่งถือว่าสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ที่มีอยู่แล้วโดยธรรมชาติ และแนวความคิดตามหลักทฤษฎีกฎหมายบ้านเมืองที่สิทธิและเสรีภาพเกิดขึ้นโดยกฎหมายของบ้านเมืองบัญญัติรับรองไว้แนวความคิดดังกล่าวได้เกิดขึ้นจากนักปรัชญาชาวตะวันตกซึ่งมีอิทธิพลแห่งความคิดในทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมซึ่งมีรากฐานมาจากการปฏิวัติรัฐประหาร เพื่อประกาศอิสรภาพให้กับประชาชน ผู้ถูกปกครองและแนวความคิดนี้ได้แผ่กระจายไปทั่วโลกอย่างไรก็ตามแนวความคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประเทศแถบตะวันออกมีรากฐานที่แตกต่างในแนวคิดตะวันตกอยู่บ้าง ทำให้สิทธิและเสรีภาพบางประการที่เกิดขึ้นในแถบประเทศตะวันออกอาจแตกต่างจากประเทศตะวันตกเช่นสิทธิในครอบครัว ประเทศฝั่งตะวันออกจะให้ความเคารพสามีที่เป็นผู้นำครอบครัวความเข้มข้นของสิทธิในระหว่างสามีภรรยาจึงแตกต่างจากประเทศตะวันตกไปบ้างหรือการปลดปล่อยทาสให้มีอิสรภาพโดยพระมหากษัตริย์ซึ่งไม่ใช่เกิดจากการเรียกร้องของทาสเองเป็นต้น

2.2.1 ความเป็นมาและแนวคิดของสิทธิเสรีภาพ

ยุคแรกเริ่มของมนุษย์นั้น มนุษย์พยายามหาคำตอบว่ามนุษย์ทุกคนควรมีสิทธิประเภทหนึ่งอันเป็นสิทธิประจำตัวไม่สามารถโอนให้แก่กันได้และไม่อาจถูกทำลายลงได้โดยอำนาจใดๆ ขณะเดียวกันก็ได้มีการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิดังกล่าวนั้นมาตลอดระหว่างผู้ใต้ปกครองและผู้มีอำนาจปกครอง[22] ดังนั้นจึงเกิดแนวความคิดในเรื่องของ "กฎหมายธรรมชาติ (Natural Law) และสิทธิตามธรรมชาติ (Natural Rights)" ซึ่งความมุ่งหมายที่แท้จริงที่ได้มีการเสนอความคิดเรื่องสิทธิตามธรรมชาติขึ้นมาก็เพื่อจำกัดอำนาจของรัฐเนื่องจากผู้ใช้อำนาจปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครองมักมีความขัดแย้งกันอยู่เสมอและเนื่องจากผู้อยู่ใต้อำนาจปกครองของรัฐพยายามดิ้นรนที่จะมีสิทธิเสรีภาพให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ทำให้ในขณะเดียวกันผู้มีอำนาจปกครองก็มีแนวโน้มที่จะใช้อำนาจอย่างเต็มที่เพื่อพยายามจำกัดการเรียกร้องสิทธิดังกล่าวด้วยต่อมาความสำคัญในเรื่องสิทธิเสรีภาพของบุคคล

ยุคโรมันและกรีกโบราณ มีนักปราชญ์ ชื่ออริสโตเติ้ล (384-322 ปีก่อนคริสต์ศักราช) ได้อธิบายโดยให้คำจำกัดความไว้ว่า "มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผล ย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการเลือก และด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง ย่อมช่วยให้เข้าถึงกฎธรรมชาติได้ และ ณ จุดนี้เอง คือ สิทธิเสรีภาพที่ยิ่งใหญ่ของมนุษย์"[23] อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจของมนุษย์ เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของบุคคลในยุคโบราณที่เชื่อว่ามนุษย์มีเสรีภาพอยู่แล้วตามธรรมชาติ ภายใต้เหตุผลที่ถูกต้อง เนื่องจากภูมิปัญญาของมนุษย์ เป็นการอธิบายโดยการอาศัยเหตุผลจากธรรมชาติเป็นหลัก โดยโสเครติส เพลโต นักปราชญ์ในยุคเดียวกัน ต่างก็มีแนวความคิดเช่นเดียวกันนี้[24] เนื่องจากในสมัยนั้น มนุษย์มีสภาพเป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบการเมืองของรัฐ ความมีอยู่ของแต่ละบุคคล เป็นผลมาจากความมีอยู่ของรัฐ มนุษย์แต่ละคนจะมีบทบาทที่แน่นอนของตนในนครรัฐ และจะเป็นสมาชิกที่มีบทบาทในนครรัฐได้ก็ต่อเมื่อผู้นั้นเป็นเพศชายและไม่เป็นทาส โดยพลเมืองชาวโรมันจะมีแนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ได้รับการรับรองโดยกฎหมาย ฉะนั้นแนวความคิดเกี่ยวกับเสรีภาพในสมัยโบราณจึงวนเวียนอยู่ในด้านการเข้ามามีส่วนร่วมในปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นเท่านั้น เป็น

---

[22]กุลพลพลวัน. (2520). **สิทธิมนุษยชนกับสหประชาชาติ**. กรุงเทพฯ: การเวก. หน้า 8.

[23]สมคิด เลิศไพฑูรย์ และกล้า สมุทรวนิช. (2546). **การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยศาลรัฐธรรมนูญ.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 4.

[24]ปรีดี เกษมทรัพย์. (2539). **นิติปรัชญา.** โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 100-109.

แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพภายในรัฐ ยังมิได้มีการพัฒนาแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพจากรัฐแต่อย่างใด[25]

อาจกล่าวได้ว่าในสมัยกรีกและโรมันโบราณได้มีการเริ่มต้นความคิดทางปรัชญาที่สามารถจะพัฒนาต่อไป เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆ ได้ สิ่งที่ขาดไปในสมัยนั้นก็คือ การแปลงสิ่งเหล่านั้นให้มาเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับได้ ทั้งกรีกและโรมันต่างก็ยังไม่รู้จักการทำให้รัฐเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐานเหล่านี้ พลเมืองของรัฐทั้งสองต่างก็พอใจกับการที่รัฐเคารพในขอบเขตสิทธิเสรีภาพภายในรัฐของตนในยุคกลาง มีความขัดแย้งกันระหว่างฝ่ายอาณาจักรและฝ่ายศาสนจักร เป็นโอกาสสำหรับการพัฒนาสิทธิขั้นพื้นฐานขึ้นมาได้ โดยชนชั้นกลางในยุโรปไม่อาจทนการกดขี่จากชนชั้นสูงได้ จึงได้ต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิเสรีภาพจนได้รับหลักประกันบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กฎหมายจำกัดอำนาจผู้ปกครอง โดยเริ่มจากการปฏิวัติในประเทศฝรั่งเศส และมีการประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมืองฝรั่งเศส ค.ศ. 1789 เช่น การเรียกร้องจากผู้ปกครองมิให้กระทำการใดๆ ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงชีวิตเสรีภาพและกรรมสิทธิ์ของมนุษย์ หากผู้ปกครองยังฝืนทำการดังกล่าว พลเมืองย่อมมีสิทธิที่จะไม่เชื่อฟังผู้ปกครองผู้นั้นอีกต่อไป และดำเนินการต่อต้านผู้นำผู้นั้นได้ โดยไม่ถือว่าเป็นผู้ไม่ภักดี[26]

ยุคต่อมา มีการพัฒนาแนวคิดในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของบุคคลมากขึ้น ในหลายประเทศได้นำสิทธิเสรีภาพมาบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่โดยส่วนมากจะเป็นการรับรองเสรีภาพ แต่ก็มีการรับรองสิทธิอยู่บ้าง ได้แก่ สิทธิในชีวิต ร่างกาย กรรมสิทธิ์ และสิทธิทางการเมืองบางประการ เช่น สิทธิเลือกตั้ง สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง สิทธิสมัครเข้ารับราชการ เป็นต้น จึงมีผู้วิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง โดยเฉพาะกลุ่มมาร์กซิสต์-เลนินนิสต์ ว่าภายใต้เงื่อนไขทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ตามที่เป็นอยู่เวลานั้น เสรีภาพใช้ได้เฉพาะแต่ผู้มีฐานะมั่งคั่งร่ำรวย ซึ่งเป็นคนส่วนน้อยในสังคมเท่านั้น ผู้ยากไร้ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในสังคม แทบจะไม่สามารถใช้เสรีภาพได้เลย อาทิ เสรีภาพในเคหสถานย่อมไม่มีความหมายสำหรับผู้ที่ไร้ที่อยู่อาศัย เสรีภาพในทางความคิดและการแสดงความเห็น ย่อมไม่มีความหมายสำหรับผู้ที่ขาดการศึกษาอบรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้เขาคิดเป็น เนื่องจากต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ ตั้งแต่อยู่ในวัยเยาว์ ถึงแม้ว่าตามกฎหมายแล้วราษฎรทุกคนจะมีเสรีภาพเท่าเทียมกัน ส่งผลให้รัฐเสรีประชาธิปไตยบางรัฐ บัญญัติรับรองสิทธิของราษฎรในอันที่จะเรียกร้องประโยชน์บางประการจากรัฐไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อประกันมาตรฐานแห่งการดำรงชีวิตขั้นต่ำให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม อันจะทำให้คนเหล่านี้อยู่ในวิสัยที่จะใช้เสรีภาพด้าน

---

[25]บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. (2548). **หลักการใช้อำนาจขององค์กรที่ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. หน้า 51.

[26] เรื่องเดียวกัน. หน้า 70.

ต่าง ๆได้เท่าเทียมกับคนที่มีฐานะดี โดยเรียกสิทธิเหล่านี้ว่า "สิทธิทางสังคมและเศรษฐกิจ (Social and Economic Rights)" เช่น สิทธิในการทำงาน สิทธิที่จะมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม สิทธิที่จะได้รับการเลี้ยงดูยามชราภาพ สิทธิที่จะมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น แต่การเรียกร้องให้รัฐจัดบริการสาธารณะและปฏิบัติตามข้อเรียกร้องดังกล่าว จำต้องใช้งบประมาณมหาศาล รัฐที่มีงบประมาณไม่พร้อมจึงไม่ได้บัญญัติรับรองสิทธิเช่นนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ หมวดสิทธิและเสรีภาพดั้งเดิม แต่นิยมแยกไปบัญญัติไว้ในอีกหมวดหนึ่ง เรียกว่า "แนวนโยบายแห่งรัฐ" ซึ่งมีฐานะเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการบริหารราชการแผ่นดิน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือกำหนดพันธกรณีทางการเมืองหรือทางศีลธรรมให้รัฐสภา และรัฐบาลปฏิบัติจัดทำเท่าที่สามารถจะทำได้เท่านั้น ไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐแต่อย่างใด[27]

กล่าวโดยสรุปได้ว่าสิทธิและเสรีภาพนั้นเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติตั้งแต่มนุษย์เกิดขึ้นมาบนโลกใบนี้เป็นสิ่งที่ได้มาโดยไม่ต้องไปแสวงหาด้วยวิธีการหรือจากแหล่งใดๆและเมื่อทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันก็ไม่มีอำนาจใดๆมาบังคับหรือจากัดสิทธิและเสรีภาพนั้นได้ดังนั้นรัฐในฐานะของผู้ปกครองที่ทำหน้าที่ดูแลกติกาของสังคมจึงต้องมีการกำหนดขอบเขตของการใช้สิทธิและเสรีภาพไว้เพราะไม่เช่นนั้นแล้วทุกคนใช้สิทธิและเสรีภาพดังกล่าวกระทำการในสิ่งที่ตนต้องการซึ่งท้ายที่สุดจะนำมาซึ่งความป่าเถื่อนและไม่สงบสุขของสังคม

2.2.2 ความหมายของสิทธิเสรีภาพ

สิทธิและเสรีภาพเป็นคำที่ใช้ควบคู่กันเสมอแต่ความหมายของสิทธิและเสรีภาพนั้นมีความหมายที่แตกต่างกันทั้งความหมายทั่วไปและความหมายตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีนักวิชาการได้ให้คำอธิบายไว้หลากหลายดังนี้

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์[28]ให้ความเห็นไว้ว่าสิทธิตามความหมายทั่วไปนั้นเป็นประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองโดยกฎหมายดังนั้นถ้าบุคคลใดเป็นผู้ทรงในสิทธิบุคคลอื่นๆก็มีหน้าที่ที่จะต้องเคารพต่อการใช้สิทธิของบุคคลนั้นสำหรับสิทธิตามรัฐธรรมนูญเป็นสิทธิตามกฎหมายมหาชนอันเป็นอำนาจที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองแก่บุคคลในอันที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งรวมทั้งก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องที่จะไม่ให้บุคคลอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรของรัฐเข้ามาแทรกแซงในขอบเขตแห่งสิทธิตามรัฐธรรมนูญของตนเสรีภาพหมายถึงสภาพการณ์หรือสภาวะของบุคคลที่มีอิสระในการกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยความประสงค์

---

[27] หยุด แสงอุทัย. (2511). **คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2511) เรียงมาตรา และคำอธิบายรัฐธรรมนูญทั่วไปโดยย่อ.** กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์นการพิมพ์. หน้า 218-224.

[28]เกรียงไกรเจริญธนาวัฒน์. (2547). **หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ.** กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 23

ของตนเองและไม่อยู่ภายใต้ความครอบงำหรือแทรกแซงบุคคลอื่นสาหรับเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ หมายถึงอำนาจที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดได้บัญญัติให้การรับรองและคุ้มครองแก่บุคคลในการกำหนดตนเองโดยอิสระที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยตนเองโดยไม่ต้องให้รัฐหรือบุคคลอื่นดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อส่งเสริมหรือเอื้ออานวยให้การใช้เสรีภาพของบุคคลเหล่านั้น

วิษณุ เครืองาม ได้ให้ความหมายไว้ว่า[29]

"สิทธิ (Right)" หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้

"เสรีภาพ (Liberty)" หมายถึง ความมีอิสระที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า[30]

"สิทธิ" คือ อำนาจที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคลในการที่จะกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์หรือบุคคลอื่น เช่น สิทธิทางหนี้ กรรมสิทธิ์ เป็นต้น

"เสรีภาพ" คือ ภาวะของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น และเป็นภาวะที่ปราศจากการถูกหน่วงเหนี่ยว ขัดขวาง เช่น เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร เสรีภาพในการเดินทาง เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า สิทธิตามความหมายของรัฐธรรมนูญ หมายถึง อำนาจที่กฎหมายสูงสุดได้บัญญัติให้การรับรองคุ้มครองแก่บุคคลในการที่จะกระทำการใด ไม่กระทำการใด รวมทั้งก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้อง ที่จะไม่ให้บุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรของรัฐ ที่จะเข้ามาแทรกแซงในขอบเขตของสิทธิของบุคคลนั้น บางกรณีอาจก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องให้รัฐดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง สิทธิตามรัฐธรรมนูญจึงเป็นสิ่งที่ต้องผูกพันองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐทั้งหมด ที่จะต้องให้ความเคารพ ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สิทธิเหล่านั้นมีผลในทางปฏิบัติ ส่วนเสรีภาพ คือ ความมีอิสระของบุคคลที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามความประสงค์ของตน โดยไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น จึงเป็นอิสระของบุคคลที่จะใช้สิทธิต่าง ๆ ของตนที่มีอยู่ภายในกรอบที่กฎหมายกำหนด[31]

มานิตย์จุมปา[32] ให้ความเห็นไว้ว่าสิทธิ (Right) คือประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทาเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่นเช่นสิทธิในทรัพย์สินสิทธิ

---

[29] วิษณุเครืองาม. (2530).**กฎหมายรัฐธรรมนูญ** (พิมพ์ครั้งที่ 3).กรุงเทพฯ: แสวงสุทธิการพิมพ์. หน้า67.

[30] วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2538).**สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ.** กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.หน้า41.

[31] สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540.(2543) **หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์**. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

[32]มานิตย์จุมปา. (2557). **หลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นิติธรรม. หน้า 82-83.

ในชีวิตและร่างกายเป็นต้นเสรีภาพคือภาวะของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงาของผู้อื่นมีอิสระที่จะกระทาการหรืองดเว้นกระทาการเช่นเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารเสรีภาพในการเดินทางเป็นต้น

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ ให้ความเห็นไว้ว่าสิทธิเป็นอำนาจของบุคคลในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลอื่นอีกคนหนึ่งหรือหลายคนกระทาการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงให้เกิดประโยชน์แก่ตนส่วนเสรีภาพเป็นอำนาจของบุคคลในอันที่จะกระทำในสิ่งที่ตนประสงค์จะกระทาและที่จะไม่กระทาในสิ่งที่ตนไม่ประสงค์จะกระทำ[33]

สกล สกลเดช[34]ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับไว้ว่าสิทธิหมายถึงสิ่งที่ไม่มีรูปร่างซึ่งมีอยู่ในตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิดหรือกำหนดขึ้นโดยกฎหมายให้ได้รับประโยชน์และมนุษย์เป็นผู้เลือกใช้สิ่งนั้นเองโดยไม่มีผู้ใดมาบังคับได้ไม่ว่าจะเป็นสิทธิประเภทใดไม่มีการบังคับว่าต้องใช้สิทธินั้นเสมอไปจะใช้หรือไม่ใช้สิทธิที่ตนเองมีอยู่ย่อมเป็นไปตามความสมัครใจของผู้มีสิทธิดังกล่าวและไม่ถือว่าเป็นการผิดกฎหมายหรือต้องรับโทษแต่ประการใดเสรีภาพคือสภาวการณ์ของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของบุคคลอื่นหรือปราศจากการถูกหน่วงเหนี่ยวขัดขวางบุคคลใดบุคคลหนึ่งย่อมมีเสรีภาพอยู่ตราบเท่าที่บุคคลนั้นไม่ถูกบังคับให้ต้องกระทำในสิ่งที่ไม่ประสงค์จะกระทำหรือไม่ถูกหน่วงเหนี่ยวขัดขวางไม่ให้กระทาในสิ่งที่บุคคลนั้นประสงค์ที่จะกระทำ

จากความหมายของสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าสิทธิและเสรีภาพเป็นเรื่องพื้นฐานทั่วไปของประชาชน แต่การรับรองสิทธิเสรีภาพจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับรูปแบบการปกครองของแต่ละประเทศ ว่าจะรับรองสิทธิเสรีภาพอย่างสมบูรณ์ (Absolute Right) หรือรับรองไว้แต่เปิดโอกาสให้มีการจำกัดสิทธิให้ตามที่กฎหมายบัญญัติจึงอาจกล่าวได้ว่า สิทธิ (Right)หมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคล ในการจะกระทำการเกี่ยวกับทรัพย์สินโดยบุคคลในฐานะผู้ทรงสิทธิชอบที่จะกระทำใด ๆ กับทรัพย์สินของตนเองและชอบที่จะไม่ถูกล่วงละเมิดจากรัฐหรือเอกชน และมีสิทธิเรียกร้องต่อบุคคลอื่นๆได้

2.2.3 ประเภทของสิทธิเสรีภาพ

สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญของรัฐเสรีประชาธิปไตยต่างๆ บัญญัติรับรองให้แก่ราษฎรโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายนี้ อาจจำแนกออกเป็นประเภทๆโดยอาศัยหลักเกณฑ์ต่างๆ กัน

---

[33]วรพจน์วิศรุตพิชญ์. (2538). **รายงานวิจัยสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. หน้า 17.

[34]สกลสกลเดช. (2543).การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในหมวด 3 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540. ในวิชัยศรีรัตน์ (บรรณาธิการ), **สิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. หน้า25-26.

เช่น จำแนกตามเนื้อหาแห่งสิทธิและเสรีภาพ จำแนกตามแหล่งกำเนิดแห่งสิทธิและเสรีภาพ และจำแนกตามอาการใช้สิทธิและเสรีภาพ เป็นต้น[35]

2.2.3.1 ประเภทของสิทธิ

สิทธิตามรัฐธรรมนูญ เป็นสิทธิตามกฎหมายมหาชน อันเป็นอำนาจที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดได้บัญญัติให้การรับรองและคุ้มครองแก่บุคคล สามารถจำแนก ได้ดังต่อไปนี้[36]

1) สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนถูกฟ้องเป็นคดีอาญา

2) สิทธิในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นส่วนตัว เป็นต้น

3) สิทธิในทรัพย์สิน บุคคลจะได้รับการคุ้มครองสิทธิในการครอบครองทรัพย์สินของตนและการสืบทอดมรดก

4) สิทธิในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

5) สิทธิในการเลือกตั้งและรับสมัครเลือกตั้ง

6) สิทธิในการสมัครเข้ารับราชการ

7) สิทธิมนุษยชน (Human Right) เป็นสิทธิที่ถือว่าติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด เช่น สิทธิในชีวิตร่างกาย เป็นต้น

8) สิทธิพลเมือง (Citizen's Rights) เป็นสิทธิทางการเมือง เช่น สิทธิในการรวมตัวกันเป็นพรรคการเมือง สิทธิในการชุมนุมโดยสงบ เป็นต้น[37]

2.2.3.2 ประเภทของเสรีภาพ

เสรีภาพ เป็นอำนาจที่บุคคลมีอยู่โดยอิสระ ในการตัดสินใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ด้วยตนเอง กล่าวคือเสรีภาพเป็นอิสระในการกำหนดตนเอง[38] สามารถจำแนกเป็นประเภทได้ดังนี้

1) เสรีภาพในเคหสถาน ชาวไทยทุกคนย่อมได้รับความคุ้มครองในการอาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานของผู้อื่นโดยปราศจากการยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการเข้าไปตรวจค้นเคหสถานโดยไม่มีหมายค้นจากศาลย่อมทำไม่ได้

---

[35] วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 33. หน้า 21

[36] วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 33. หน้า 22-25.

[37] มานิตย์ จุมปา. (2557). **หลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นิติธรรม. หน้า 83.

[38] เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2556). **หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 205.

2) เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักรจะกระทำมิได้

3) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นผ่านการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น จะจำกัดแก่บุคคลชาวไทยมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

4) เสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งการกระทำต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลนั้นจะกระทำมิได้

5) เสรีภาพในการนับถือศาสนา นิกาย ลัทธิ ความเชื่อทางศาสนา และเสรีภาพในการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของตน โดยไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมือง และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ย่อมเป็นเสรีภาพของประชาชน

6) เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อคุ้มครองประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยเมื่อประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือระหว่างประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

7) เสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นสมาคม สหพันธ์ สหองค์กร องค์กรเอกชน หรือหมู่คณะอื่น การจำกัดเสรีภาพต่างๆ เหล่านี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือป้องกันการผูกขาดในทางเศรษฐกิจ

8) เสรีภาพในการรวมตัวจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9) เสรีภาพในการประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะทำได้ โดยอาศัยกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของ ประเทศ และเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้า

2.2.4 หลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ

เพื่อประกันและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน จากการใช้อำนาจตามอำเภอใจ หลักการแบ่งแยกอำนาจ จึงเป็นหลักประกันสิทธิในแง่ของการจัดองค์กร ซึ่งเป็นหลักการในเชิงรูปแบบของนิติรัฐ เพราะหลักการสำคัญๆ ของนิติรัฐ[39]ที่เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าว

---

[39] วรพจน์วิศรุตพิชญ์. (2540). **ข้อความคิดและหลักการพื้นฐานในกฎหมายมหาชน.** กรุงเทพฯ: นิติธรรม. หน้า 1-7.

ข้างต้นจะปรากฏเป็นจริงขึ้นมา ในทางปฏิบัติได้ยากหรือไม่ได้เลย ถ้าหากว่าอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมายหรืออำนาจนิติบัญญัติ อำนาจหน้าที่บังคับการให้เป็นตามกฎหมาย หรืออำนาจบริหาร และอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องตามกฎหมาย ของการกระทำขององค์กรเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจตุลาการ รวมศูนย์อยู่ในบุคคลหรือคณะบุคคลเดียวกัน ถึงแม้ว่าบุคคลหรือคณะบุคคลนั้น จะได้รับการเลือกตั้งมาจากราษฎรตามวิถีทางประชาธิปไตยก็ตาม ก็มิอาจไว้วางใจผู้ปกครองที่มีอำนาจได้ ดังที่ มงเตสกิเออ กล่าวไว้ว่า ประวัติศาสตร์แห่งการเมืองการปกครองของมนุษย์ชาติ ให้บทเรียนว่า บุคคลทุกคนเมื่อมีอำนาจ มีแนวโน้มที่จะมัวเมาในอำนาจและใช้อำนาจเกินเลยอยู่เสมอ ๆ การใช้อำนาจอย่างพอเหมาะพอควร จะเป็นไปได้ก็แต่โดยการจัดองค์กรของรัฐในลักษณะที่ให้ "อำนาจหนึ่งหยุดยั้งอีกอำนาจหนึ่ง"[40] การแบ่งแยกอำนาจในความหมายของการจัดให้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ มีองค์กรผู้ใช้อำนาจต่างองค์กรกัน และเป็นอิสระจากกัน โดยองค์กรเหล่านี้คอยตรวจสอบและถ่วงดุลซึ่งกันและกัน (Check and Balances) กลไกดังกล่าว เป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการสถาปนานิติรัฐ ด้วยเหตุนี้หลักการแบ่งแยกอำนาจ จึงเป็นองค์กรประกอบที่สำคัญของหลักนิติรัฐ ถือได้ว่าเป็นหลักการพื้นฐานในการจัดองค์กรของรัฐในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพื่อมิให้รัฐมีอำนาจเด็ดขาดนั่นเอง

นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ได้อธิบายไว้ว่า แนวคิดเรื่องนิติรัฐนี้ เป็นแนวคิดของประชาชนที่ฝักใฝ่ในสิทธิ ปัจเจกนิยม และรัฐธรรมนูญของรัฐที่เป็นนิติรัฐนี้ จะต้องมีบทบัญญัติในประการที่สำคัญถึงเสรีภาพของราษฎร เช่น เสรีภาพในร่างกาย ในทรัพย์สิน ในการทำสัญญา และในการประกอบอาชีพ ดังนั้น รัฐจึงมีสภาพเป็นคนรับใช้ของสังคมโดยถูกควบคุมอย่างเคร่งครัด จะเห็นได้ว่าการที่รัฐ จะเคารพต่อเสรีภาพต่าง ๆ ของราษฎรได้มีอยู่วิธีเดียว คือ ยอมตนอยู่ใต้บังคับแห่งกฎหมายโดยเคร่งครัดเท่านั้น และตราบใดที่กฎหมายยังมีผลใช้บังคับอยู่ กฎหมายนั้นก็จะผูกมัดรัฐอยู่เสมอ ซึ่งรัฐจะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของราษฎรได้ก็ด้วยความยินยอมของราษฎรโดยผ่านตัวแทนที่ราษฎรเลือกตั้งมา เพื่อทำหน้าที่ในการออกกฎหมายเท่านั้น ดังนั้นหลักนิติรัฐจึงถือเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของราษฎร[41] นิติรัฐจึงเป็นรัฐที่ให้หลักประกันแก่ผู้ใต้ปกครองโดยให้อำนาจผู้ใต้ปกครองที่จะฟ้องร้อง เจ้าหน้าที่ของรัฐทางศาลเพื่อขอให้ยกเลิก แก้ไข หรือเลิกบังคับใช้การกระทำทางปกครองที่ละเมิดสิทธิของผู้ใต้ปกครองด้วยเหตุนี้ระบอบนิติรัฐ จึงได้รับการคิดขึ้นเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองประชาชน จากการใช้อำนาจตามอำเภอใจของฝ่ายปกครอง การที่หลักนิติรัฐจะเกิดขึ้นได้ จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่

---

[40] มงเตสกิเออ. (2528). **เจตนารมณ์แห่งกฎหมาย** (วิภาวรรณ ตุวยานนท์,แปล). กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 195-198.

[41] หยุด แสงอุทัย. (2538). **หลักรัฐธรรมนูญทั่วไป.** กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 123-124.

ประชาชนจะต้องมีอาวุธ อันได้แก่ สิทธิในการดำเนินการทางศาลต่อการกระทำทางปกครองที่ไม่ถูกต้อง และทำให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิของตน

หลักนิติรัฐ มีวัตถุประสงค์ขั้นสุดท้ายอยู่ที่การประกันสิทธิเสรีภาพของราษฎรจากการใช้อำนาจตามอำเภอใจขององค์กรของรัฐ การกระทำของรัฐทุกอย่างต้องชอบด้วยกฎหมายและมีการควบคุมความมิชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของรัฐด้วยการกระทำของรัฐ องค์กรของรัฐทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร หรือทางตุลาการจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย อันเป็นเรื่องของการจัดกลไกการใช้อำนาจรัฐ โดยแต่ละองค์กรจะมีขอบเขตข้อจำกัดของการใช้อำนาจต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน และจะไม่มีองค์กรใดมีอำนาจเหนือกฎหมาย[42]

2.2.5 แนวความคิดการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวและมาตรการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว

2.2.5.1 ความหมายของสิทธิความเป็นส่วนตัว (Right to Privacy)

สิทธิความเป็นส่วนตัว (Right to Privacy) หมายถึง สิทธิที่จะอยู่ตามลำพัง (Right to be let alone) โดยปลอดจากการแทรกสอดในความเป็นส่วนตัว ที่ทำให้ได้รับความอับอาย เดือดร้อน รำคาญใจหรือนำภาพหรือชื่อไปใช้ประโยชน์ในทางแสดงหาประโยชน์โดยมิชอบ[43] ซึ่งในที่ประชุมคณะกรรมาธิการนักนิติศาสตร์ระหว่างประเทศ (International Commission of Jurists : ICJ) ที่จัดขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1967 ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า สิทธิความเป็นส่วนตัว (Right to Privacy) หมายถึง "สิทธิที่จะอยู่โดยลำพังโดยมีการรบกวนแทรกแซงในระดับที่น้อยที่สุด" ซึ่งมีการขยายความว่า หมายถึง สิทธิของปัจเจกชนที่จะดำเนินชีวิตโดยได้รับการคุ้มครองป้องกันจากสิ่งเหล่านี้ คือ[44]

(1) การแทรกแซงในชีวิตความเป็นส่วนตัว ครอบครัว และเคหะสถาน

(2) การแทรกแซงในทางกายภาพ หรือในทางจิตใจ หรือศีลธรรมและเสรีภาพในทางความคิด

---

[42]บุษบา บรรหาร. (2559). **ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ตามมาตรา 70.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. หน้า 38.

[43] กุลพล พลวัน. (2557). **สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวกับการคุ้มครองตามกฎหมายไทย.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.stat.ago.go.th/บทความลงเว็บ/บทที่%2016.html.[2559,30 กันยายน]

[44]อภิศิษฎ์ ภู่ภัทรางค์. (2557). **การกำหนดความผิดฐานดักฟังการสื่อสารที่เป็นส่วนตัวโดยใช้อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 41.

(3) การกระทำต่อเกียรติยศและชื่อเสียง

(4) การไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนความจริง ซึ่งทำให้เป็นที่เสื่อมเสียในสายตาของสาธารณชน

(5) การเปิดเผยข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องอันเป็นที่น่าอับอายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นส่วนตัวการใช้ชื่อหรือเครื่องหมายชื่อเฉพาะหรือภาพโดยไม่มีอำนาจ

(6) การสืบความลับ การสอดรู้สอดเห็น การติดตามเฝ้าดู และการรบกวน

(5) การแทรกแซงการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

(6) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับ ซึ่งผู้กระทำได้รับมาอันเนื่องมาจากการประกอบวิชาชีพนั้น

(7) การใช้งานในทางที่มิชอบซึ่งการติดต่อสื่อสารส่วนบุคคล

2.2.5.2 ประเภทของสิทธิความเป็นส่วนตัว[45]

(1) ความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลส่วนตัว (Information Privacy)เป็นสิทธิความเป็นส่วนตัวประการหนึ่งที่บุคคลอื่นจะล่วงรู้ หรือเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวมิได้เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูลดังกล่าว[46]

(2) ความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับเนื้อตัวและร่างกาย (Bodily Privacy) หรือความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย เป็นสิทธิความเป็นส่วนตัวประการหนึ่งที่จะได้รับความคุ้มครองจากการล่วงละเมิดทางกายภาพ อาทิเช่น การทดลองยา การทำร้ายร่างกาย เป็นต้น

(3) ความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร หรือสิทธิความเป็นส่วนตัวทางการสื่อสาร (Privacy of Communication) เป็นสิทธิความเป็นส่วนตัวประการหนึ่งที่จะได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกละเมิดจากการแทรกแซงของผู้อื่น ซึ่งบุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ดังเช่น การพูดคุย การสนทนาทางโทรศัพท์ และการสื่อสารผ่านทางเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ อย่างเป็นอิสระ ปลอดภัย และปราศจากการแทรกแซง

(4) ความเป็นส่วนตัวในการอยู่หรือพักอาศัย (Territorial Privacy) เป็นสิทธิความเป็นส่วนตัวประการหนึ่งที่จะได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกผู้อื่นกระทำการรุกล้ำพื้นที่ส่วนตัว หรือพื้นที่ส่วนบุคคล

---

[45]บรรเจิด สิงคะเนติ และคณะ. (2555). **ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรอง และคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัว (Right to privacy)**. (ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก: http://www.nhrc.or.th./2012/wb/img_contentpage_attachment/511_file_name_446.pdf. [2559,31ตุลาคม]

[46]จรัล ดิษฐอภิชัย. (2552). **สิทธิเกี่ยวกับมโนธรรมและความเป็นส่วนตัว.**ในเอกสารประกอบการสอนชุดวิชากฎหมายสิทธิมนุษยชน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 27 – 28.

2.2.5.3 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับ สิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะสิทธิขั้นพื้นฐานในทุกประเทศในโลกไม่ว่าจะมีระบอบการปกครองแบบใด สิทธิของประชาชนที่รัฐจะต้องให้การรับรองและคุ้มครองให้มักจะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐจะทำการละเมิดต่อสิทธิเหล่านั้นมิได้ สิทธิดังกล่าวนั้นตามหลักการสากลที่รัฐโดยเฉพาะรัฐเสรีประชาธิปไตยต่างรับรองไว้[47]ประเทศไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ทำให้การบัญญัติสิทธิและเสรีภาพของประชาชนปรากฏชัดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร แสดงให้เห็นถึงการที่รัฐยอมรับการมีแดนเสรีภาพของประชาชนระดับหนึ่ง[48]ในการบัญญัติรัฐธรรมนูญผู้เกี่ยวข้องจะคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นประการสำคัญเสมอ เพราะมองว่าสิทธิและเสรีภาพเป็นเกียรติยศและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์รัฐประชาธิปไตยยอมรับรองและให้ความคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพขั้นมูลฐานของราษฎรไว้ในรัฐธรรมนูญโดยจำแนกสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวไว้ ดังนี้

1) สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลโดยแท้ อันได้แก่ สิทธิและเสรีภาพในชีวิตร่างกาย สิทธิและเสรีภาพในเคหะสถาน สิทธิและเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันและกันสิทธิและเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ และสิทธิและเสรีภาพในครอบครัว

2) สิทธิและเสรีภาพในทางเศรษฐกิจ อันได้แก่ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ สิทธิและเสรีภาพในการใช้ทรัพย์สิน และสิทธิและเสรีภาพในการทำสัญญา

3) สิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอันได้แก่สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง สิทธิ และเสรีภาพในการรวมตัวเป็นสมาคมหรือพรรคการเมือง และสิทธิและเสรีภาพในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและสมัครรับรับเลือกตั้ง

บทบัญญัติที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของคนในรัฐ การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของคนที่เป็นพลเมืองในรัฐหมายความว่า คุ้ม ครองพลเมืองในทุก ๆ คนในประเทศนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นคนดี คนไม่ดี รวมถึงเป็นอาชญากรมืออาชีพ ซึ่งรัฐธรรมนูญของหลาย ๆ ประเทศได้มีบทบัญญัติระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ

---

[47]จิรวุฒิ ลิปิพันธ์. (2552).**รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กับ ผลกระทบด้านกฎหมายในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด.**โครงการวิจัย สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. หน้า ๑๑.

[48]เรื่องเดียวกัน. หน้า 95.

อย่างชัดเจน เช่น ในรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นต้น และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ก็ เช่นกันทั้งนี้ เพื่อมุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเมืองที่จะไม่ถูกล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพจากบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยแบ่งออกเป็น 12 ส่วน แต่ละส่วนมีเจตนารมณ์สรุปได้ดังนี้[49]

1) การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐ มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยจากการใช้อำนาจใดๆ โดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร

2) ความเสมอภาค มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดหลัก ความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติแก่บุคคลที่มีความแตกต่างกันว่าย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

3) สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล มีเจตนารมณ์เพื่อประกัน สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายในเคหสถาน การเลือกที่อยู่อาศัย การเดินทาง เกียรติยศชื่อเสียง ความเป็นส่วนตัวการสื่อสารของบุคคล การนับถือศาสนา การป้องกันมิให้รับบังคับใช้แรงงาน

4) สิทธิในกระบวนการยุติธรรม มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกี่ยวกับ ความรับผิดทางอาญามิให้ต้องรับโทษหนัก กว่าที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะที่กระทำความผิดคุ้มครองความเสมอภาคและการเข้าได้โดยง่ายในกระบวนการยุติธรรมการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายทั้งทางแพ่งและทางอาญา

5) สิทธิในทรัพย์สิน มีเจตนารมณ์เพื่อประกันความมั่นคงในการถือครองทรัพย์สินประกัน สิทธิของผู้ถูกเวนคืนทรัพย์สินที่ต้องงกำหนดค่าทดแทนที่เป็นธรรม

6) สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ มีเจตนารมณ์เพื่อประกันเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การแข่งขัน ทางธุรกิจที่เป็นธรรม ความปลอดภัย สวัสดิภาพ และการดำรงชีพของคนทำงาน

7) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน มีเจตนารมณ์ เพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคลและสื่อมวลชนด้วยการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การกำหนดมิให้รัฐจำกัด เสรีภาพการแสดงออกของบุคคล เว้น แต่เพื่อความมั่น คงของรัฐเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวของบุคคลอื่น หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ

---

[49]**สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title. [2559,16 ตุลาคม].

เพื่อป้องกันความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน อีกทั้งเพื่อป้องกันมิให้รัฐสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ คุ้มครองและจัดสรรคลื่นความถี่อย่างเป็นธรรมให้ประชาชนมีส่วนร่วมและป้องกัน การควบรวม การครองสิทธิข้ามสื่อ เพื่อคุ้ม ครองให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย จึงป้องกัน มิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเข้า เป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม รวมถึงการแทรกแซงทั้ง ทางตรงและทางอ้อม

8) สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา มีเจตนารมณ์เพื่อให้บุคคลมีความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่า สิบสองปี ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าซึ่งรัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเหมาะสมกับผู้เรียน คุ้มครองเสรีภาพทางวิชาการที่ไม่ขัด ต่อหน้าที่พลเมืองหรือศีลธรรมอัน ดีของประชาชน

9) สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ มีเจตนารมณ์เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการทางสาธารณสุขจากรัฐอย่างเสมอภาค เพื่อคุ้ม ครองสิทธิเด็ก เยาวชน สตรีผู้พิการหรือทุพพลภาพ การดำรงชีพของผู้สูงอายุ

10) สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะ การรับรู้และรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การร้องทุกข์ การโต้แย้งการปฏิบัติราชการในทางปกครองและเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการฟ้องหน่วยงานของรัฐ

11) เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองเสรีภาพ ของประชาชนในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ คุ้มครองประชาชนให้ได้รับความสะดวกในการใช้พื้นที่สาธารณะ คุ้มครองการรวมกลุ่มเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์กรเอกชน องค์การพัฒนาเอกชน หรือหมู่คณะอื่น คุ้มครองการตั้งพรรคการเมืองเพื่อสืบสานเจตนารมณ์ทางการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในระบบรัฐสภา

12) สิทธิชุมชน มีเจตนารมณ์เพื่อรับรองสิทธิชุมชน ชุมชนท้องถิ่น และชุมชนท้องถิ่นดังเดิมคุ้ม ครองบุคคลในการอนุรักษ์ บำรุงรักษาและการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

13) สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คุ้มครองบุคคลในการต่อต้านโดยสันติวิธีต่อการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองด้วยวิถีทางที่มิชอบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน นอกจากจะได้รับการคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญแล้วในความเป็นประชาคมโลกที่มีความแตกต่างกันตามอัตลักษณ์ของแต่ประเทศ จึงมีวิถีปฏิบัติต่อประชาชนของตนแตกต่างกันและเพื่อให้

มนุษย์ได้รับการคุ้ม ครองสิทธิเสรี ภาพขั้นพื้นฐานเหมือนกัน จึงได้มีข้อตกลงระหว่างประเทศหลายฉบับ ที่ประเทศภาคีสมาชิกยึดถือปฏิบัติ เช่นปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน หากพบว่าประเทศภาคีสมาชิกใดละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามข้อ ตกลง ย่อมได้รับการลงโทษ ตอบโต้ หรือนามาตรการทางเศรษฐกิจมากำหนดด้านความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศได้

สิทธิและเสรี ภาพของปวงชนชาวไทยที่ได้รับการคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญนั้น จำแนกออกได้ 3 ประเภท คือ (1) สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล (2) สิทธิและเสรีภาพในทางเศรษฐกิจ และ (3) สิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากที่กล่าวมา เห็นได้ว่า การที่รัฐจะใช้อำนาจกระทำการใด ๆ รัฐจึงต้องให้ความเคารพต่อขอบเขต “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” ของประชาชนซึ่งถือเป็นพื้นฐานอย่างหนึ่งของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity)” การแทรกแซงในสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยอำนาจรัฐจะกระทำได้ต่อ เมื่อมีกฎหมายบัญญัติมิให้อำนาจ ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากตัวแทนประชาชนตามหลักความชอบธรรมในประชาธิปไตยที่ได้ให้ความเห็นชอบแล้วเท่านั้น จึงสามารถที่จะกระทำได้ดังนั้นในการใช้อำนาจของรัฐ โดยเจ้าพนักงานของรัฐจึงจำเป็นที่จะต้องใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ดัง กล่าวโดยรอบคอบอยู่เสมอ เจ้าพนักงานของรัฐจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามขอบเขตและกฎเกณฑ์ตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้โดยเคร่งครัด เพราะเจ้าพนักงานของรัฐย่อมไม่มีสิทธิหรืออำนาจใด ๆ ต่อการก้าวล่วงไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนหากไม่มีกฎหมายให้อำนาจ เจ้าพนักงานของรัฐจะต้องให้ความสำคัญและเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ไม่ว่า จะเป็นสิทธิและเสรีภาพในร่างกาย เคหสถาน การสื่อสาร หรือ สิทธิในความเป็นส่วนตัวเป็นต้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าบุคคลจะต้องได้รับการคุ้มครองและเคารพในสิทธิความเป็นส่วนตัว สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นอิสระ และดำเนินชีวิตได้ตามวิถีทางที่ตนพอใจ โดยไม่เป็นการละเมิดต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และไม่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เพราะถือว่าสิทธิความเป็นส่วนตัวนั้นเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ทั้งนี้ จากการศึกษาจะพบว่า สิทธิความเป็นส่วนตัว ย่อมรวมไปถึงความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Privacy of Communication) ซึ่งหมายความว่า บุคคลใดๆย่อมมีสิทธิที่จะไม่ถูกผู้อื่นเข้าแทรกแซงในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้น การให้ความคุ้มครองบุคคลจากจากดักฟังหรือลอบบันทึกการสื่อสารที่เป็นการส่วนตัว จึงเป็นการกำหนดมาตรการอย่างหนึ่ง เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวทางการสื่อสาร นั่นเอง

2.3 หลักกติกาสากลในการรับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

มาตรการรับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษย์ชนได้มีการพัฒนามากขึ้นนับตั้งแต่หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 1 และโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อมีการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ (United Nation) ซึ่งได้มีการกำหนดสิทธิมนุษยชนออกเป็น "สิทธิปัจเจก" (Individual Rights) ซึ่งเป็นสิทธิที่มนุษย์ทุกคนพึงมี และสิทธิกลุ่ม (Collective Rights) ซึ่งเป็นสิทธิที่มุ่งประกันลักษณะพิเศษของกลุ่มชนที่มีลักษณะพิเศษของตนเองในลักษณะที่เป็นชนกลุ่มน้อย การให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ถือเป็นวัตถุประสงค์ประการหนึ่งของการดำเนินงานขององค์การ สหประชาชาติ ดังที่อารัมภบทของกฎบัตรสหประชาชาติกำหนดว่า "...ยืนยันความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชน อันเป็นหลักมูลในเกียรติศักดิ์และคุณค่าของมนุษย์บุคคล ในสิทธิอันเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรี..." และวรรค 1 ข้อ 3 กำหนดว่า "...ส่งเสริมและสนับสนุนการเคารพสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพอันเป็นมูลฐานสำหรับทุกๆคน โดยปราศจากความแตกต่างในทางเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือศาสนา..."[50] ดังนี้จะเห็นได้ว่าองค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญกบการรับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างมาก ซึ่งในเวลาต่อมาก็ได้มีตราสารระหว่างประเทศที่กำหนดมาตรการรับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่สำคัญดังต่อไปนี้[51]

2.3.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน(Universal Declaration of Human Rights-UDHR)

การประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 มีวัตถุประสงค์ก็เพื่อให้สอดคล้องกับข้อความในกฎบัตรสหประชาชาติ เพราะในกฎบัตรสหประชาชาติได้แนะนำให้ประเทศต่างๆ ส่งเสริมความเคารพในสิทธิมนุษยชน ซึ่งถือว่าเป็นงานสำคัญอันดับแรกของสหประชาชาติ การร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 ก็เพื่อที่จะแสดงถึงสิทธิมนุษยชนโดยทำเป็นลายลักษณ์อักษร และเพื่อเสนอแนวทางสำหรับการร่างกฎหมายภายในประเทศ และกฎหมายระหว่างประเทศที่จะจัดทำขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภายหลัง นอกจากนี้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 ยังมีลักษณะเป็นเครื่องกำหนดสิทธิมนุษยชนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน กล่าวคือ บรรดาประเทศสมาชิกสหประชาชาติต่างมีจุดมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิมนุษยชนร่วมกัน แต่ประเทศเหล่านี้มีความแตกต่างกันในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ระบบกฎหมาย เศรษฐกิจ และสังคม ฯลฯ อันมีผลสำคัญที่ทำให้เกิด

---

[50]ศารทูลสันติวาสะ. (2554). **กฎหมายสิทธิมนุษยชนในกฎหมายระหว่างประเทศ.** ใน เอกสารประกอบการสอนชุดวิชากฎหมายสิทธิมนุษยชน หน่วยที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 37.

[51]อภิศิษฎ์ ภู่ภัทรางค์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 44. หน้า 33-38.

ข้อขัดแย้งในการกำหนดแนวทางที่ทำให้สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิตามกฎหมาย ดังนั้นการจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 จึงกล่าวได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อเป็นข้อตกลงร่วมกันว่า สิทธิมนุษยชนที่ควรคุ้มครองมีอะไรบ้าง ซึ่งเมื่อตกลงกันได้แล้วในอนาคตจึงค่อยจัดทำกันในรูปของข้อตกลงตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ อันมีผลผูกพันต่อไป[52]

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 ไม่มีสถานะทางกฎหมาย เพราะเนื่องจากว่าปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 เป็นตราสารที่ผ่านการรับรองจากสมัชชาทั่วไปของสหประชาชาติในรูปแบบของมติ จึงไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมาย ดังเช่น สนธิสัญญาหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศ[53] แต่อย่างไรก็ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 ก็เป็นตราสารที่สำคัญที่มีคุณค่าในการรับรองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นแบบอย่างที่เป็นมาตรฐานสากล และมีอิทธิพลต่อประเทศต่างๆในการร่างบทบัญญัติกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ดังจะเห็นได้ว่า ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 นั้นได้มีอิทธิพลต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญของหลายๆประเทศในส่วนที่ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของประชาชน[54] จึงกล่าวได้ว่า การร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 เป็นเพียงผลของความพยามยามขั้นแรกที่จะทำให้สิทธิมนุษยชนได้กลายเป็นสิทธิตามกฎหมายภายในและกฎหมายระหว่างประเทศในอนาคต[55]

1) เนื้อหาของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948[56]

(1) บทบัญญัติในสองมาตราแรกได้รับรองถึงสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน ซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติตามมาตรา 1 ที่บัญญัติให้การรับรองว่ามนุษย์มีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันทั้งศักดิ์ศรีและสิทธิและพึงได้รับการปฏิบัติต่อกันฉันพี่น้อง และบทบัญญัติตามมาตรา 2 ได้บัญญัติให้การรับรองว่ามนุษย์มีสิทธิเสรีภาพอันเสมอภาคกันตามที่ได้กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยปราศจากความแตกต่างในเรื่องเชื่อชาติ เพศ ภาษา หรือ ศาสนา[57]

(2) บทบัญญัติตามมาตรา 3 ถึงมาตรา 14 ได้ให้ความสำคัญในการรับรองสิทธิของบุคคลสิทธิที่จะเป็นบุคคลตามกฎหมาย สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเสมอภาคกัน

---

[52]กุลพลพลวัน. (2547). **สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.หน้า 45.

[53]จรัญ โฆษณานันท์. (2556). **สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: นิติธรรม. หน้า 296 – 297.

[54]เรื่องเดียวกัน. หน้า 308.

[55]กุลพลพลวัน. อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 52. หน้า 45.

[56]เกรียงไกรเจริญธนาวัตน์. (2547). **หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ.** กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 113 – 115.

[57]อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์. (2555). **สิทธิมนุษยชน.** กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 101.

สิทธิได้รับการเยียวยาทางศาลและการถูกละเมิดสิทธิ สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมจากการพิจารณาคดี สิทธิในคดีอาญาที่ได้รับการสันนิฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ากระทำความผิดจริง สิทธิที่จะไม่ถูกแทรกแซงในความเป็นส่วนตัว สิทธิในการเดินทางและย้ายที่อยู่ออกนอกประเทศ ยกตัวอย่างเช่นในบทบัญญัติตามมาตรา 12[58] ได้บัญญัติรับรองว่ามนุษย์มีสิทธิที่จะไม่ถูกแทรกแซงโดยพลการในความเป็นส่วนตัว ในครอบครัว ในเคหสถาน หรือในการสื่อสาร หรือจะถูกลบหลู่ในเกียรติยศชื่อเสียง

(3) บทบัญญัติตามมาตรา 15 ถึงมาตรา 17 เป็นบทบัญญัติในการรับรองสถานะส่วนบุคคลเช่น สิทธิในการถือสัญชาติ สิทธิในการสมรสและการสร้างครอบครัว สิทธิที่จะมีทรัพย์สินเป็นต้น

(4) บทบัญญัติตามมาตรา 18 ถึง 21 เป็นบทบัญญัติในการรับรองสิทธิเสรีภาพและเสรีภาพทางการเมือง เช่น สิทธิในเสรีภาพการนับถือศาสนา เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การแสดงออกการรับหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการชุมนุมอย่างสงบ

(5) บทบัญญัติตามมาตรา 22 ถึง 27 เป็นบทบัญญัติในการรับรองสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นสิทธิที่มีมาจากกลุ่มประเทศสังคมนิยม ซึ่งเน้นในเรื่องความมั่นคงของเศรษฐกิจและสังคม[59] เช่น สิทธิในสวัสดิการทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม สิทธิในการทำงานร่วมในสหภาพแรงงาน สิทธิในการพักผ่อนและมีวันหยุด สิทธิมาตรฐานการครองชีพ มารดาและเด็กจะต้องได้รับการดูแลพิเศษ สิทธิในการศึกษา สิทธิในการเข้าร่วมศิลปวัฒนธรรม

(6) บทบัญญัติตามมาตรา 28 ได้บัญญัติให้การรับรองสิทธิของบุคคลทุกคนที่จะได้รับประโยชน์จากระเบียบของสังคม และนอกจากนี้บุคคลก็ยังต้องมีหน้าที่ต่อชุมชน และบทบัญญัติตามมาตรา 29 ได้ บัญญัติให้บุคคลจะถูกกำจัดสิทธิและเสรีภาพ ก็ต่อเมื่อมีการบัญญัติกฎหมายเท่านั้น และนอกจากนี้ในการใช้สิทธิและเสรีภาพดังกล่าวจะขัดต่อเจตนารมณ์และหลักการของสหประชาชาติมิได้[60]

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับการดักรับฟังข้อมูล ยกตัวอย่างเช่น ข้อ 3 บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิตในเสรีธรรมและในความมั่นคงแห่งร่างกายหรือ ข้อ 12 บุคคลใดจะถูกแทรกแซงตามอำเภอใจ ในความเป็นส่วนตัว ครอบครัว ที่อยู่อาศัย หรือการสื่อสาร หรือจะถูกลบหลู่เกียรติยศและชื่อเสียงไม่ได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายต่อการแทรกแซงสิทธิหรือการลบหลู่ดังกล่าวนั้น เป็นต้น สิทธิดังกล่าวนี้นานาประเทศได้

---

[58]เรื่องเดียวกัน. หน้า 102.

[59]อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 57. หน้า 101.

[60] อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 57. หน้า 105.

ให้การรับรองและถือปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดจะเห็นว่าปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ จะมีบทบัญญัติลายลักษณ์อักษรให้การรับรองสิทธิต่างๆไว้เพื่อรองรับให้ประเทศสมาชิกมีทิศทางในการบังคับใช้กฎหมายให้มนุษย์ทุกๆคน มีสิทธิอิสรภาพ เท่าเทียมกัน

นอกจากนี้ รายงานการประชุมของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติในการประชุมสมัยที่ 27 วาระที่ 2 และวาระที่ 3 เมื่อ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2557 ในเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัวในยุคดิจิทัล[61]พบว่ามีการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัว โดยที่เทคโนโลยีการสื่อสารแบบดิจิทัล อย่างเช่น การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟนและอุปกรณ์เชื่อมต่อไวไฟกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน นวัตกรรมเทคโนโลยีการสื่อสารเช่นนี้ นอกจากทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและการสื่อสารแบบปัจจุบันได้อย่างรวดเร็วมากขึ้นแล้ว ยังมีส่วนสนับสนุนเสรีภาพในการแสดงออก การแลกเปลี่ยนความเห็นในระดับโลกเนื่องจากชีวิตในรุ่นคนปัจจุบันมีส่วนเกี่ยวข้องกับโลกออนไลน์มากขึ้น อินเทอร์เน็ตจึงเป็นสิ่งที่แพร่หลายและใกล้ชิดกับเรามากยิ่งขึ้นแต่ในทางกลับกันเทคโนโลยีการสื่อสาร ก็มีส่วนสนับสนุนศักยภาพของรัฐบาล วิสาหกิจและบุคคลในการสอดแนมดักจับ และเก็บรวบรวมข้อมูล ตามที่ตั้งข้อสังเกตไว้โดยผู้รายงานพิเศษว่าด้วยสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกและการแสดงความเห็น (Special Reporters on the Right to Freedom of Expression and Opinion) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้รัฐสามารถสอดแนมข้อมูลได้อย่างไม่มีข้อจำกัดในแง่ของขอบเขตและระยะเวลา ต้นทุนด้านเทคโนโลยี และที่จัดเก็บข้อมูลที่ลดลงทำให้อุปสรรคด้านการเงินหรือในทางปฏิบัติของการสอดแนมข้อมูลหมดไป

ปัจจุบันรัฐมีศักยภาพเพิ่มขึ้นมากในการสอดแนมข้อมูลหลายครั้งในเวลาเดียวกัน รุกล้ำความเป็นส่วนตัว มีเป้าหมายเฉพาะเจาะจงและเป็นไปอย่างกว้างขวางมากกว่าที่เคยเป็นกล่าวอีกอย่างหนึ่งพื้นฐานเทคโนโลยีที่เป็นปัจจัยหนุนเสริม สำคัญมากขึ้นต่อชีวิต ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในระดับโลก ไม่เพียงจะตกเป็นเป้าหมายของการสอดแนมข้อมูลในวงกว้างหากยังเป็นปัจจัยหนุนเสริมการสอดแนมดังกล่าว มีการแสดงข้อกังวลอย่างลึกซึ้ง หลังจากมีการเปิดโปงข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและการปฏิบัติที่ใช้ประโยชน์จากจุดอ่อนของเทคโนโลยีการสื่อสารแบบดิจิทัลเพื่อทำการสอดแนมและดักจับข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ในหลายประเทศทั่วโลก ดังเราจะเห็นตัวอย่างการสอดแนมข้อมูลดิจิทัลที่เกิดขึ้นอย่างเปิดเผยและปิดลับในเขตอำนาจศาลต่าง ๆ เกิดขึ้นทั่วไปในโลก โดยรัฐได้หันมาใช้การสอดแนมข้อมูลในวงกว้างจนกลายเป็นนิสัยที่อันตราย แทนที่จะใช้เป็นมาตรการชั่วคราว มีรายงานว่ารัฐบาลข่มขู่จะห้ามไม่ให้บริษัทให้บริการด้านสื่อสาร

---

[61]รายงานการประชุมของข้าหลวงใหญ่ด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ. (2557). **สิทธิความเป็นส่วนตัวในยุคดิจิทัล**. สมัยประชุมที่ 27 วาระที่ 2 และ 3.

โทรคมนาคมและอุปกรณ์เชื่อมต่อแบบไร้สายเว้นแต่บริษัทเหล่านี้จะยอมให้รัฐสามารถเข้าถึงช่องทางการสื่อสารของพวกเขาโดยตรง ต้องยอมให้รัฐดักจับสัญญาณจากสายไฟเบอร์ออฟติกเพื่อการสอดแนมข้อมูล ทั้งยังบังคับให้บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลจำนวนมากของลูกค้าและพนักงานของตนอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้น รัฐบางแห่งยังได้ใช้การสอดแนมเครือข่ายโทรคมนาคมเพื่อเล่นงานฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง และ/หรือฝ่ายที่คัดค้านรัฐบาล มีรายงานว่าทางการในหลายรัฐมักจะบันทึกข้อมูลการสื่อสารทางโทรศัพท์ทุกครั้ง เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์ ทั้ง ยังมีรายงานว่ารัฐบาลหลายแห่งได้ดักฟังข้อมูลการสื่อสารในการประชุมหรือกิจกรรมระดับโลก หน่วยงานในรัฐแห่งหนึ่งกำหนดให้มีการติดตั้งซอฟต์แวร์คัดกรองข้อมูลอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ขายในประเทศ ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์ในการสอดแนมข้อมูล แม้แต่กลุ่มที่ไม่ใช่รัฐก็มีรายงานว่าได้มีการพัฒนาศักยภาพการสอดแนมข้อมูลดิจิทัลที่ทันสมัย เทคโนโลยีการสอดแนมข้อมูลในวงกว้างยังเข้าสู่ตลาดโลกทำให้เกิดความเสี่ยงว่ารัฐบาลจะไม่สามารถควบคุมการสอดแนมข้อมูลดิจิทัลได้อีกต่อไป

2.3.2 อนุสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

ถือเป็นสนธิสัญญาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศครอบคลุมในเรื่องสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองอย่างกว้างขวาง (ก่อน ICCPR) และมีกลไกสอดส่องการปฏิบัติตามสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนฉบับแรก สิ่งที่สำคัญที่สุดซึ่งถือว่าเป็นนวัตกรรมทางกฎหมายระหว่างประเทศ คือ การจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชน และมีบทบัญญัติให้เอกชนฟ้องร้องว่ารัฐได้กระทำละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ ทำให้สิทธิมนุษยชนได้รับการคุ้มครองอย่างจริงจัง โดยรัฐที่ละเมิดต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลที่ถูกละเมิดเพื่อเป็นการเยียวยาแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้นอนุสัญญาจึงเป็นหลักฐานที่เป็นรูปธรรมในการล้มล้างความคิดเดิมของนักนิติศาสตร์บางกลุ่มที่เห็นว่า "สิทธิมนุษยชนไม่ใช่สิทธิตามกฎหมายเนื่องจากไม่สามารถฟ้องร้องโดยศาลได้"

ระยะแรก อนุสัญญาฯ ไม่ได้บรรจุสิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมไว้ แม้ว่าในขณะที่จัดทำอนุสัญญาฯ จะได้มีปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนรับรองสิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แต่เนื่องจากรัฐสมาชิกสภาแห่งยุโรปเห็นว่าอนุสัญญาฯเป็นบทบัญญัติทางกฎหมาย มีมาตรการการบังคับใช้ทางกฎหมายโดยกระบวนการทางศาล อันต่างจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติซึ่งเป็นตราสารที่รวบรวม "หลักการ" ทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ดังนั้นถ้านำสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่ขณะนั้นยังมีความไม่ชัดเจนถึงขอบเขตและวิธีการในการ "ประกัน" และมีการโต้เถียงกันมากในการบังคับใช้ จึงอาจก่อปัญหาในการสอดส่องดูแลบังคับให้เป็นไปตามพันธกรณี ดังจะเห็นได้ว่าแม้ในการร่างกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (IECSCR) ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังอนุสัญญายุโรปถึง 16 ปี ก็ไม่มีบทบัญญัติในการฟ้องร้องมีการฟ้องร้องละเมิด

ประเภทนี้อันต่างจาก ICCPR ซึ่งได้มีบทบัญญัติในการฟ้องร้องการละเมิดนอกจากบทบัญญัติตามอนุสัญญาดั้งเดิมใน ค.ศ.1950 แล้ว ต่อมามีการขยายการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเพิ่มเติมในรูปพิธีสารต่อท้ายอีก รวมทั้งสิ้น 11 ฉบับ พิธีสารฉบับหลังๆได้มีการรับรองสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมให้ได้รับการคุ้มครองในระบบยุโรปมากขึ้น[62]ซึ่งมีใจความสำคัญที่เกี่ยวกับการดักรับฟังข้อมูล เช่น

ข้อ 8 (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความเคารพชีวิตส่วนตัวและครอบครัว เคหสถาน และการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น

(2) การใช้สิทธินี้จะไม่ถูกแทรกแซงโดยอำนาจรัฐ ยกเว้นจะเป็นไปตามกฎหมายความจำเป็นของสังคมประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์ของความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยของสาธารณชน หรือเพื่อเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อป้องกันความไร้ระเบียบ หรืออาชญากรรม ศีลธรรม หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นเป็นต้น

2.3.3 กติการะหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิของพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966

เนื่องจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมิใช่ข้อตกลงระหว่างประเทศ และไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายกับรัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ดังนี้องค์การสหประชาชาติจึงได้ดำเนินการที่จะทำให้สิทธิมนุษยชนที่ระบุไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ และในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ โดยการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศขึ้นเพื่อนส่งเสริมการรับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน อีกทั้งยังเป็นการกำหนดผลผูกพันตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศต่อรัฐภาคี[63]

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เป็นตราสารที่มีการนำเอาสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติมาทำเป็นสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ โดยมีระบบการตรวจสอบ คือ องค์การสหประชาชาติและมีวิธีการดำเนินการอย่างชัดเจนในกรณีที่มีการกล่าวหาว่า รัฐภาคีได้ละเมิดสิทธิเสรีภาพที่ได้มีการรับรองและคุ้มครองไว้ในกติกาดังกล่าว[64]

เนื้อหาการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ ตามคำปรารภแห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 คือ "...การยอมรับศักดิ์ศรีประจำตัวและสิทธิซึ่งเสมอกันและไม่อาจโอนแก่กันได้ของสมาชิกทั้งปวงแห่งครอบครัวมนุษย์เป็นรากฐานของ

---

[62]**อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน**. (ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก:https://www.l3nr.org/posts/367803. [2559,11 กันยายน]

[63]กุลพล พลวัน. อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 52. หน้า 84.

[64]กุลพล พลวัน. อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 52. หน้า 89.

เสรีภาพความยุติธรรม และสันติภาพในพิภพ... โดยพิจารณาถึงพันธกรณีแห่งรัฐภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติที่จะส่งเสริมความเคารพโดยสากลและปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ..."[65]

ทั้งนี้ ประเทศไทยได้เข้าเป็นรัฐภาคี ซึ่งมีผลตามกฎหมายเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2540 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2540 โดยคณะรัฐมนตรีมีมติมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมและสำนักงานอัยการสูงสุดรายงานผลการปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งกติกาไปยังสหประชาชาติ[66]

1) หลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่สำคัญในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966[67] ในการรับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนนั้น ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้บัญญัติให้รัฐภาคีเคารพและประกันซึ่งสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองตามตราสารฉบับนี้แก่บุคคลในเขตแดนของตน ซึ่งรัฐภาคีจะต้องบัญญัติกฎหมาย หรือมาตรการทางนโยบาย เพื่อให้มีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามตราสารฉบับนี้แก่บุคคลในรัฐทุกคน โดยที่ไม่มีการแบ่งแยก เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินสาธารณะอันคุกคามต่อความเป็นอยู่ของประเทศ รัฐภาคีอาจงดเว้นไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีในกติกานี้ได้ตามความจำเป็นแก่สถานการณ์

หลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่สำคัญในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองฉบับนี้ ได้แก่

- การรับรองว่าบุคคลทุกคนมีสิทธิในชีวิต
- การห้ามมิให้มีการทรมานหรือกระทำการอันโหดร้าย และห้ามมิให้นำบุคคลมาเป็นทาส
- การรับรองว่าบุคคลมีสิทธิในเสรีภาพและความมั่นคงแห่งบุคคล เช่น สิทธิในระหว่างถูกดำเนินคดี สิทธิของผู้ต้องขัง เป็นต้น
- การรับรองว่าบุคคลทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการเคลื่อนไหว และมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในเขตแดนของรัฐ บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะออกจากประเทศใดๆรวมทั้งประเทศของตน และไม่อาจจะถูกกำจัดโดยอำเภอใจซึ่งสิทธิในการเข้าประเทศของตน
- การรับรองว่าบุคคลทุกคนมีความเท่าเทียมกันในศาล และมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรมและเปิดเผย

---

[65] กระทรวงการต่างประเทศ. (2557). **กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.mfa.go.th/humanrights/images/stories/iccprt.pdf. [2559,14 ตุลาคม].

[66] กุลพล พลวัน. อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 52. หน้า 89.

[67] กุลพล พลวัน. อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 52. หน้า 90 – 91.

- การห้ามมิให้มีการแทรกแซงในเรื่องส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือจดหมายโต้ตอบโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

- การรับรองว่าบุคคลทุกคนมีสิทธิเสรีภาพแห่งความคิดเห็น ความรู้สึกผิดชอบ ศาสนา สิทธิในการประชุมโดยสันติ สิทธิเสรีภาพในการสมาคมกับบุคคลอื่นๆ รวมทั้งสิทธิในการก่อตั้งและเข้าร่วมในสหภาพการค้าเพื่อป้องกันผลประโยชน์ของตนเอง ครอบครัว และเด็กต้องได้รับการคุ้มครองจากรัฐเท่าเทียมกัน ประเทศที่มีชนกลุ่มน้อยจะต้องให้สิทธิแก่ชนกลุ่มน้อยนั้นในอันที่จะปฏิบัติตามวัฒนธรรม ศาสนา หรือใช้ภาษาของตนเอง

- ส่วนสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการดักรับฟังข้อมูล เช่น

- ข้อ 17 (1). บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสาร โดยพลการหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และจะถูกลบหลู่เกียรติและชื่อเสียงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้

- (2). บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมิให้ถูกแทรกแซง หรือลบหลู่เช่นว่านั้น

2) วิธีสบัญญัติเพื่อบังคับรัฐภาคีให้ดำเนินการตามข้อตกลงในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966[68]รัฐภาคีจะต้องส่งรายงานเกี่ยวกับมาตรการต่างๆที่ใช้ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกติกาฉบับนี้ภายใน 1 ปีหลังจากเข้าเป็นภาคี หลังจากนั้นจะต้องส่งรายงานตามคำเรียกร้องของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน มีการบัญญัติให้จัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (The Human Rights Committee) ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบพิจารณารายงานซึ่งเสนอโดยรัฐภาคีจัดทำข้อสังเกตต่อรายงานดังกล่าว และมีหน้าที่รับเรื่องรวมร้องทุกข์จากการร้องเรียนโดยเอกชน[69]ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้ถูกละเมิดต่อสิทธิใดๆที่กำหนดไว้ตามกติกาดังกล่าวโดยรัฐภาคี[70]นอกจากนี้ยังมีการบัญญัติให้รัฐภาคีมีสิทธิที่จะร้องเรียนว่ารัฐภาคีอื่นไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งกติกานี้ โดนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน มีอำนาจในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างรัฐภาคี ซึ่งบัญญัติในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 โดยวิธีการต่างๆ เช่น การกำหนดแนวทางการแก้ไขข้อพิพาท หรือการแต่งตั้งคณะกรรมาธิการประนอมข้อพิพาท (Conciliation Commission) โดยได้รับความยินยอมจากรัฐคู่กรณี เป็นต้น[71]

---

[68]กุลพล พลวัน. อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 52. หน้า 91 – 94.

[69]เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 56. หน้า 250.

[70]จรัญ โฆษณานันท์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 53. หน้า 343.

[71]กุลพล พลวัน. อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 52. หน้า 91 – 94.

จากการที่ได้ศึกษาถึงมาตรการรับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ จะเห็นได้ว่าในระดับสหประชาชาติจนถึงในระดับภูมิภาค ได้มีการเล็งเห็นถึงความสำคัญของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของมนุษย์ และได้มีการบัญญัติข้อตกลงเพื่อให้แต่ละประเทศได้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อที่จะรับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศของตน โดยองค์กรระหว่างประเทศนั้นจะมีกลไกต่างๆเพื่อบังคับและสนับสนุนให้ประเทศที่เป็นสมาชิก ได้นำเอาข้อตกลงในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปบังคับใช้ ดังนี้จะเห็นได้ว่าพัฒนาการของแนวความคิดเรื่องการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งได้เริ่มต้นมาจากสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ที่ปรากฏอยู่ในแนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติ ได้พัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจนกลายเป็นการรับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่บัญญัติในตราสารระหว่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการยอมรับกันอย่างแพร่หลายแล้วในระดับนานาชาติ

มาตรการในการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว ที่ปรากฏในตราสารระหว่างประเทศดังกล่าวนี้ มีการรับรองและคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวทางสื่อสาร ซึ่งห้ามมิให้มีการแทรกแซงการติดต่อสื่อสารของประชาชนโดยพลการหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ดังนี้บทบัญญัติที่ปรากฏในตราสารระหว่างประเทศข้างต้น จึงเป็นหลักประกันในการรับรองและคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว และเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนากฎหมายภายในประเทศ เพื่อให้มีการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวทางการสื่อสารของคู่สนทนาในการสื่อสาร โดยปราศจากการแทรกแซงการสื่อสารที่มิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเกิดจากการดักฟังหรือลอบบันทึกการสื่อสารของคู่สนทนาในการสื่อสาร

2.4 รูปแบบของการถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

"สิทธิส่วนบุคคล" เป็นสิทธิซึ่งได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายมิให้ผู้อื่นมาล่วงเกินได้นั้น มีปัญหาว่าการล่วงเกินหรือการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมีวิธีการอย่างไร เกี่ยวกับเรื่องนี้จะพบว่าเนื่องจากความหมายของคำว่าสิทธิส่วนบุคคล ยากที่จะจำกัดความ ทำให้ไม่สามารถกำหนดวิธีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยกฎหมายได้ จึงเป็นหน้าที่ของศาลที่จะเป็นผู้ตีความว่าการกระทำใดๆเป็นการละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล นอกจากนี้การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลด้วยการบัญญัติเป็นกฎหมายจะทำให้เป็นการคุ้มครองที่มีลักษณะตายตัว เป็นเหตุให้มีปัญหาในภายหลังอันเนื่องมาจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี เช่นมีการประดิษฐ์คอมพิวเตอร์ ไมโครฟิลม์ E-mail อินเตอร์เน็ต ทำให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเป็นไปได้ง่ายขึ้นมากขึ้น เช่น การดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ การดูดสัญญาณจากเครื่องโทรสารการจารกรรมข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ การใช้กล้องส่งทางไกล

กล้องอิเล็กทรอนิกส์ การให้ศาลเป็นผู้ตีความว่าการกระทำใดเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจะยืดหยุ่นกว่าการบัญญัติกฎหมาย[72]

จากการศึกษาแนวทางคำพิพากษาของศาลในประเทศต่างๆจะเห็นได้ว่ามีรูปแบบที่คล้ายๆกันทำให้สามารถแยกรูปแบบ และการคุ้มครองการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้ ดังนี้

1) การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทางกายภาพ (Physical Intrusion)

ความเป็นส่วนตัวที่เห็นชัดเจนมากที่สุด ก็คือ การอยู่ลำพังคนเดียว แยกตัวออกจากผู้อื่น เพื่อที่ผู้อื่นไม่สามารถมองเห็นหรือได้ยินสิ่งที่เราทำอยู่ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลประเภทนี้มีหลายประการ เช่น การถูกบุกรุกเข้าไปในเคหสถาน การแอบดู แอบฟัง หรือแอบถ่ายภาพคนอื่น การเปิดการสมุดบันทึกประจำวัน จดหมาย บันทึกส่วนตัว การดักฟังการสนทนาโทรศัพท์ เป็นต้น

2) การใช้ชื่อหรือภาพ (Use of Name or Picture)[73]

สิทธิส่วนบุคคลมีความหมายกว้างกว่าการถูกบุกรุกบ้าน การถูกดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์หรือการถูกอ่านจดหมาย เพราะความเป็นส่วนตัวยังรวมไปถึงความสามารถที่จะอยู่โดยไม่เป็นที่สนใจของคนอื่นโดยปิดบังชื่อหรือภาพของตนก่อนศตวรรษที่ 20 การถ่ายรูปที่แพร่หลายหรือรายการโฆษณาทางวิทยุหรือโทรทัศน์ไม่ใช่สิ่งรุนแรง เพราะชื่อหรือภาพของบุคคลยังไม่ถูกผู้อื่นยึดถือเพื่อใช้ประโยชน์ แต่ภายหลังการใช้ประโยชน์จากชื่อหรือภาพถ่ายของบุคคลอื่นเริ่มแพร่หลายมากขึ้น ทำให้ต้องตีความคำว่า "สิทธิส่วนบุคคล" ให้มีความหมายที่กว้างขึ้นกว่าเดิม เช่น การนำภาพของบุคคลไปพิมพ์ลงในโปสเตอร์โฆษณาสินค้า แม้ว่าภาพที่พิมพ์มิได้เป็นภาพที่น่าเกลียด ขบขัน แต่เป็นภาพที่ดูดีก็ตาม แต่การกระทำดังจุดประสงค์เพื่อการค้าจึงเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เช่น การนำภาพของบุคคลพิมพ์ลงโฆษณาการประกันชีวิต โดยมีข้อความใต้ภาพโฆษณา โดยที่บุคคลนั้นไม่ได้ทำสัญญาประกันชีวิตเลย เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

กรณีที่หนังสือพิมพ์นำภาพของบุคคลลงประกาศข่าว ไม่ถือเป็นการละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล เพราะการนำภาพของบุคคลที่เป็นข่าวมาลงตีพิมพ์ เป็นการกระทำเพื่อประกอบรายละเอียดของข่าวเท่านั้น แต่ในกรณีที่ข่าวนั้นไม่ตรงกับความจริงจะเป็นเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในประเภทที่3 คือการแต่งเรื่องราวที่ไม่มีมูลความจริง (Fictionalization)

สิทธิส่วนบุคคลในการใช้ชื่อหรือภาพนั้น นับเป็นสิทธิเฉพาะตัวเมื่อบุคคลนั้นถึงแก่ความตายก็ไม่ตกทอดไปยังทายาท เช่น การขายประวัติและภาพถ่ายของบุคคลที่มีชื่อเสียง รัฐบุรุษ นักเขียน ศิลปิน นักประดิษฐ์ ฯลฯ ซึ่งเสียชีวิตไปแล้ว ทายาทไม่สามารถห้ามได้ เพราะบุคคลเหล่านี้

---

[72]สุชาติ ตระกูลเกษมสุข. (2543). **การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลจากการดักฟังทางโทรศัพท์.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. หน้า 16.

[73]เรื่องเดียวกัน. หน้า 19-22.

เป็นผู้ที่ร้องขอหรือต้องการการยอมรับจากสาธารณชน จึงควรยกเลิกสิทธินี้ให้คืนแก่สาธารณชน การปั้นรูปปั้นของบุคคลที่มีชื่อเสียงโดยไม่ได้รับความยินยอมจากทายาท

3) การแต่งเรื่องราวที่ไม่มีมูลความจริง (Fictionalization)

บุคคลบางประเภทที่เป็นบุคลสาธารณะ เช่น นายกรัฐมนตรี สมาชิกผู้แทนราษฎร นักแสดง นักกีฬา ประชาชนที่มีชื่อเสียง มักจะตกเป็นข่าวบ่อยครั้ง โดยที่บุคคลเหล่านี้ไม่มีสิทธิป้องกันการเขียนวิจารณ์ในทางหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ แต่ในการเขียนวิจารณ์บุคคลประเภทนี้บางครั้งมักจะถูกแต่งเติมเรื่องราวโดยไม่มีมูลความจริง ทำให้ประชาชนเข้าใจในทางที่ผิด หรือในกรณีที่บุคคลนั้นมิได้เป็นบุคคลสาธารณะ แต่มีเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองต้องตกเป็นข่าวอย่างน้อยชั่วขณะหนึ่ง เมื่อบุคคลเหล่านี้ต้องตกเป็นข่าว หนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ อาจแต่งเติมเรื่องราวเพื่อสร้างสีสันของข่าว แต่ทำให้บุคคลอื่นเข้าใจผิด การกระทำเหล่านี้นับเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอีกประการหนึ่ง แม้แต่การยินยอมให้เขียนชีวประวัติของตนเอง แต่ผู้เขียนเขียนสิ่งที่เกินเลยความเป็นจริง และแต่งเติมชีวประวัติซึ่งส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง แม้ว่าสิ่งที่แต่งเติมเข้าไปนั้นไม่ได้กล่าวถึงสิ่งที่ไม่ดี แต่แต่งขึ้นเพื่อสร้างให้เจ้าของชีวประวัติเป็นวีรบุรุษก็ถือว่าเป็นการแต่งเรื่องราวในทางที่ผิด แต่การตีพิมพ์ข่าวที่มีข้อเท็จจริงที่ผิด หนังสือต้องรู้ด้วยว่าข้อเท็จจริงนั้นผิด แต่ก็ยังลงตีพิมพ์โดยไม่สนใจต่อความเป็นจริง

4) การเปิดเผยเรื่องราวส่วนตัว (Revealing Intimate Facts)

ข้อเท็จจริงของบุคคลที่ต้องการเก็บไว้คนเดียว ไม่ต้องการให้บุคคลใดรับรู้ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ประวัติ ประวัติทางการแพทย์ ความเชื่อส่วนบุคคล ความชอบ ความไม่ชอบ รายรับรายจ่าย สิ่งเหล่านี้หากถูกเปิดเผยสิทธิความเป็นส่วนตัวก็ย่อมถูกละเมิดแต่ว่าสิทธิส่วนบุคคลประเภทนี้ไม่สามารถที่จะมีหลักเกณฑ์แน่นอนที่สามารถป้องกันเพื่อที่จะรักษาความลับเหล่านี้ไม่ว่าจะเกิดอะไรก็ตาม เพราะบางครั้งมีความจำเป็นสำหรับบุคคลอื่นๆ ที่จะต้องสอบถามเรื่องเหล่านี้ จึงเป็นเรื่องยากที่ศาลจะขีดเส้นระหว่างความเป็นส่วนตัวกับประโยชน์สาธารณะ มีคดีมากมายที่ศาลได้พยายามอย่างไรในการขีดเส้นจำกัดนี้ เช่น การกล่าวทวงหนี้ด้วยเสียงอันดังต่อหน้าบุคคลอื่นในที่สาธารณะแสดงว่า ผู้กระทำต้องการประกาศให้คนทั่วไปรับรู้ เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ปัญหาในชีวิตส่วนตัวบางครั้งมีความยุ่งยากจนต้องนำความลับไปปรึกษากับผู้อื่น เช่น ทยานความ หรือแพทย์ ซึ่งการปรึกษานี้ ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเปิดเผยเรื่องราวส่วนตัวได้มิฉะนั้นทนายความหรือแพทย์จะไม่มีข้อมูลที่แท้จริงและไม่สามารถให้คำแนะนำแก่บุคคลนั้นได้แต่การที่บุคคลเปิดเผยความลับส่วนตัวไปแล้วก็มักจะคาดหวังว่าทนายความหรือแพทย์จะเคารพความลับของตนด้วยการไม่แพร่งพรายความลับนี้ต่อบุคคลอื่นแต่การที่ทนายความหรือแพทย์ไม่เปิดเผย

ความลับนี้อาจก่อให้เกิดปัญหากับบุคคลอื่นได้ เช่น จิตแพทย์ทราบว่าคนไข้ของตนตั้งใจจะฆ่าบุคคลอื่น แต่ไม่ยอมให้บุคคลที่คนไข้ต้องการไปฆ่าให้ทราบเมื่อคนไข้ได้ฆ่าบุคคลนั้นจริง จิตแพทย์ต้องรับผิด เพราะจิตแพทย์ผู้นั้นมีหน้าที่ในการใช้ความดูแลที่มีเหตุผลต่อบุคคลที่ถูกคลุกคาม เช่น การเตือนต่ออันตรายที่จะเกิดขึ้นกับผู้ป่ายของตนเองมีข้อพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลประเภทนี้เรื่องหนึ่งที่ยังมีปัญหาและยังไม่ได้รับการแก้ไข คือ แฟ้มข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น เช่น โรงพยาบาล นายจ้าง บริษัทประกันชีวิต ธนาคาร มหาวิทยาลัย การจัดทำแฟ้มเก็บบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลจะมีอยู่จำนวนมาก และจัดเก็บจากฐานข้อมูลที่แตกต่างกันออกไป

ประการแรก แฟ้มข้อมูลเหล่านี้ไม่มีความปลอดภัย เพราะผู้ที่เก็บแฟ้มข้อมูลไม่คำนึงว่าแฟ้มข้อมูลที่เก็บไว้เป็นความลับ

ประการที่สอง แฟ้มข้อมูลถูกเก็บรักษานานหลายปี โดยที่ผู้ที่ถูกเก็บข้อมูลไม่ทราบ และข้อมูลจะถูกนำไปใช้อย่างไร

ประการที่สาม ไม่มีผู้ใดทราบว่าแฟ้มข้อมูลประเภทใดที่ถูกจัดเก็บ

ประการที่สี่ ข้อมูลจำนวนมากเป็นข้อมูลที่ผิดพลาด

ประการที่ห้า เจ้าของข้อมูลไม่มีสิทธิที่จะแก้ไขข้อมูลได้ เว้นแต่มีคำสั่งศาล

จากการที่ มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ผ่านทางโทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ทโฟนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน การสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันสะดวกรวดเร็วและยังสามารถเชื่อมต่อแอปพลิเคชันเดียวกัน อาทิ Face book, LINE โดยการสมัครเข้าใช้ผ่าน E-MAIL ทางคอมพิวเตอร์ ได้อีกด้วย นอกจากนี้การละเมิดผ่านแอปพลิชัน ทางโทรศัพท์มือถือจะมีจุดเริ่มต้นมาจากการดักฟัง การดักรับข้อมูล ดังนั้น ในส่วนนี้จึงจำเป็นต้องศึกษาในส่วนของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากดักฟังการสนทนาโทรศัพท์ ด้วยเนื่องจากเป็นส่วนของเนื้อหาที่เชื่อมโยงกัน

2.4.1 การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทางโทรศัพท์มือถือ

การดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ (Wiretapping) หมายถึง การลอบฟังการสนทนาด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ในลักษณะที่เป็นการดักฟังการสื่อสารทางโทรศัพท์ที่บุคคลอื่นมีถึงกันโดยมิได้รับความยินยอมจากคู่สนทนานั้น

จากคำนิยาม การดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ดังกล่าวจะพบว่า การกระทำที่จะเป็นการดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ได้ จะต้องประกอบด้วย

1) เป็นการดักฟังการสนทนาด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์[74] เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว ปัจจุบันมีเป็นจำนวนมาก ได้แก่

(1) กล้องวงจรปิดซ่อนในฐานโคมไฟ มีเครื่องส่งภาพ วีดีโอไร้สายในตัว เพียงเสียบปลั๊กโคมไฟ ก็สามารถเห็นภาพในจอมอนิเตอร์ด้วยระบบ INFRARED สามารถเห็นภาพในที่มืดได้

(2) กล้องส่องในที่มืดระบบ INFRARED สามารถเห็นภาพในเวลากลางคืนได้สว่างเหมือนกลางวัน กล้องจะส่งแสง INFRARED ที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่าวออกไป สะท้อนกับวัตถุซึ่งอยู่ในที่มืด แสงนั้นจะสะท้อนกลับมายังเครื่องจับแสง INFRARED ซึ่งจะทำให้เห็นภาพได้

(3) เครื่องดักฟังขนาดจิ๋วไร้สาย ระบบ FM และ UMF ส่งสัญญาณได้ไกลถึง 300 เมตร นำไปวางที่ใดก็ได้ เครื่องจะส่งสัญญาณไปยังเครื่องรับ

(4) เครื่องบันทึกโทรศัพท์อัตโนมัติ สามารถบันทึกการสนทนาทางโทรศัพท์ได้นานถึง 12 ชั่วโมง ต่อเทปธรรมดา 1 ม้วน เครื่องจะทำงานโดยอัตโนมัติ เมื่อมีสัญญาณโทรเข้าหรือโทรออกและหยุดทำงานเมื่อวางสาย สามารถติดตั้งและเดินสายนำไปซ่อนในที่ลับตาคนได้

(5) เครื่องดักฟังข้ามประเทศ สามารถโทรเข้าไปฟังเสียงภายในบ้านได้ แม้กระทั่งขณะที่อยู่ต่างประเทศโดยเสียบเครื่องเข้ากับปลั๊กโทรศัพท์ แล้วโทรเข้าบ้านครั้งแรกแล้ววางหู เมื่อได้ยินสัญญาณครั้งแรกต่อไปในช่วง 12-120 วินาทีจากโทรครั้งแรก โทรครั้งที่สองรอสัญญาณ BEEP แล้วกดเลข 5 เครื่องจะทำงานโดยสามารถฟังได้ 5 นาที

(6) เครื่องบันทึกเทป VAS เครื่องจะบันทึกเวลามีเสียง และจะหยุดบันทึกอัตโนมัติในเวลาไม่มีเสียงพูด เป็นการประหยัดเนื้อที่ของม้วนเทปและเหมาะสำหรับงานสืบสวนต่างๆ

(7) เครื่องเปลี่ยนเสียงโทรศัพท์ สามารถเปลี่ยนเสียงผู้ชายให้เป็นเสียงผู้หญิง และสามารถเปลี่ยนเสียงผู้หญิงให้เป็นเสียงผู้ชายได้ สามารถเปลี่ยนเสียงได้ถึง 16 รูปแบบ

(8) เครื่องดักฟังโทรศัพท์ เป็นปลั๊กเสียบเข้ากับปลั๊กโทรศัพท์ทั่วไป เพียงนำสายโทรศัพท์มาเสียบก็สามารถฟังคู่สนทนาได้ทั้งสองทาง สามารถฟังได้ทางวิทยุ FM

(9) เครื่องดักฟังข้ามกำแพง สามารถนำไมโครโฟนไปแนบกำแพงห้อง ซึ่งหนาไม่เกิน 6 นิ้ว เพื่อฟังการสนทนาของอีกห้องหนึ่งได้

(10) เครื่องดักฟังเครื่องคิดเลข เครื่องดักฟังรุ่นนี้สามารถส่งสัญญาณได้ไกลมากถึง 300 เมตร

(11) เครื่องดักฟังโทรศัพท์มือถือ ระบบ 800 MHz และ 900 MHz สามารถดักฟังโทรศัพท์มือถือได้ สำหรับเครื่องที่อยู่ห่างถึง 10 กิโลเมตร

2) เป็นการดักฟังการสนทนาซึ่งคู่สนทนาสื่อสารกันด้วยโทรศัพท์

---

[74]บทความ "อุปกรณ์ดักฟัง" ไฮเทค สอดส่องหรือล่วงละเมิด . (2540, 17 กุมภาพันธ์). ***กรุงเทพธุรกิจ***, หน้า 12.

การดักฟังการสนทนาซึ่งคู่สนทนาสื่อสารกันด้วยโทรศัพท์นั้น อาจทำได้หลายวิธี[75]เช่น

(1) Loop Interception คือ การดักฟังทางโทรศัพท์โดยการพ่วงสาย หรือ tap สายโทรศัพท์ที่แยกจากตู้พักสายเดินเข้าอาคารที่ต่อเข้ากับเครื่องรับโทรศัพท์

(2) Trunk Interception คือ การดักฟังทางโทรศัพท์โดยการดักสัญญาณจากสายที่เดินต่อจากชุมชนสายขนาดใหญ่ (Trunk) ซึ่งใช้ร่วมกันหลายหมายเลข ต้องใช้ไมโครโปรเซสเซอร์ช่วยเลือกดักเลขที่ต้องการฟัง

(3) Microwave Trunk คือ การดักฟังทางโทรศัพท์ในกรณีที่เป็นการเชื่อมโยงที่ชุมสายที่อยู่ห่างกัน เช่น โทรทางไกลระหว่างจังหวัด โดยใช้จานรับสัญญาณตัดในระยะ 5 ไมล์ จากเครื่องรับปลายทาง ดูดสัญญาณจากสายอากาศ นำเข้าเครื่องแปลงสัญญาณ ดักรับหมายเลขที่ต้องการอัดเทปการสนทนาได้

(4) Sattellite Interception คือ การดักฟังทางโทรศัพท์โดยวิธีการเช่นเดียวกัน Microwave Trunk เพียงแต่ใช้จานดาวเทียมแทนชุมสายขนาดใหญ่

(5) Fiber optic trunk คือ การดักฟังทางโทรศัพท์จากสายเคเบิ้ลใยแสง ใช้เทคนิคสูง ต้องต่อเพิ่มกับอุปกรณ์อื่น

(6) การดักอัดเทปจากตู้สวิทซ์ที่ชุมสาย วิธีนี้กระทำได้โดยอาศัย "คีมปากปู" เช่น การดักฟังโทรศัพท์ตามบ้าน หากนายดำจะโทรศัพท์หานายขาว ก่อนที่สัญญาณโทรศัพท์บ้านของนายขาวจะดังขึ้น ก็ต้องผ่านชุมสายก่อน จากชุมสายจะผ่านไปยังตู้โทรศัพท์ข้างถนน แล้วจึงแปรสัญญาณคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเป็นสัญญาณเสียง ระหว่างการทำการดักฟัง ผู้ดักฟังจะต้องรู้หมายเลขโทรศัพท์และคู่สายของนายขาว หรือรู้หมายเลขผู้ที่เป็นเป้าหมายแห่งการดักฟังก่อน หลังจากนั้นจึงดำเนินการเปิดตู้เขียวขององค์การโทรศัพท์ (ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนทั่วไป) แล้วนำคีมปากปูไปหนีบตรงคู่สายดังกล่าว ก็จะสามารถฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ได้

(7) การดักฟังทางโทรศัพท์ที่ชุมสายขององค์การโทรศัพท์ เมื่อทราบหมายเลขของเป้าหมายที่จะทำการดักฟังทางโทรศัพท์แล้ว โดยทั่วไปที่แต่ละชุมสายขององค์การโทรศัพท์จะมีโปรแกรมซอฟท์แวร์ตัวหนึ่ง เมื่อใช้คีมปากปูคีมชุมสายของหมายเลขเป้าหมาย แล้วต่อเข้ากับลำโพงก็สามารถฟังการสนทนาได้

จากวิธีการดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การสนทนาทางโทรศัพท์ในความหมายนี้เป็นการสื่อสารตามสาย ได้แก่ การใช้สายส่งสัญญาณเป็นตัวนำข้อมูลหรือข่าวสาร เช่น สายเคเบิ้ลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ สาย Coaxial Cable

---

[75] "ขบวนการใต้ดิน = ดักฟังโทรศัพท์" เส้นทางจารชน. (2539, 8 กรกฎาคม). ***มติชน***, หน้า 17. และ "กฎหมายดักฟังโทรศัพท์ อัปยศปล้นสิทธิประชาชน" . (2539, 8 กรกฎาคม). ***กรุงเทพธุรกิจ***, หน้า 2.

เส้นใยนำแสง (Fiber Optics) จึงไม่รวมการดักฟังการสนทนาโดยการสื่อสารทางอื่น ได้แก่ การสื่อสารทางวิทยุ เพราะเป็นการส่งสัญญาณแบบคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าผ่านอากาศไปยังเครื่องรับสัญญาณคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ซึ่งมีความถี่ต่างๆกัน สัญญาณทางวิทยุนี้ เช่น โทรเลข วิทยุสื่อสาร เคลื่อนที่โทรศัพท์มือถือ (Cellular Mobile Phone)

3) ผู้ที่ดักฟังการสนทนาจะต้องมิใช่คู่สนทนาเอง

การดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์เป็นการดักฟังการสื่อสารทางโทรศัพท์ที่บุคคลอื่นมีถึงกัน ซึ่งเป็นการกระทำของบุคคลหนึ่ง (บุคคลที่สาม) การะทำละเมิดต่อเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันของผู้ส่งสารและของผู้รับสาร ดังนั้น การบันทึกเทปการสนทนาทางโทรศัพท์โดยคู่สนทนานั้นเอง จึงมิใช่เป็นการดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์

2.4.2 รูปแบบการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยเครือข่ายออนไลน์ทางคอมพิวเตอร์

บุคคลที่ละเมิดข้อมูลผู้อื่นโดยผ่านเครือข่ายออนไลน์ทางคอมพิวเตอร์นั้น ถือเป็นอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ (Computer Crime or Cyber Crime) อาชญากรคอมพิวเตอร์จะก่ออาชญากรรมหลายรูปแบบ ซึ่งปัจจุบันทั่วโลกจัดออกเป็น 9 ประเภท[76] (ตามข้อมูลคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจร่างกฎหมายอาชญากรรมคอมพิวเตอร์)

1) การขโมยข้อมูลทางอินเตอร์เน็ต ซึ่งรวมถึงการขโมยประโยชน์ในการลักลอบใช้บริการ

2) อาชญากรนำเอาระบบการสื่อสารมาปกปิดความผิดของตนเอง

3) การละเมิดสิทธิ์ปลอมแปลงรูปแบบ เลียนแบบระบบซอฟต์แวร์โดยมิชอบ

4) ใช้คอมพิวเตอร์แพร่ภาพ เสียง ลามก อนาจาร และข้อมูลที่ไม่เหมาะสม

5) ใช้คอมพิวเตอร์ฟอกเงิน

6) อันธพาลทางคอมพิวเตอร์ที่ช้าไปก่อกวน ทำลายระบบสาธารณูปโภค เช่น ระบบจ่ายน้ำ จ่ายไฟ ระบบการจราจร

7) หลอกลวงให้ร่วมค้าขายหรือลงทุนปลอม

8) แทรกแซงข้อมูลแล้วนำข้อมูลนั้นมาเป็นประโยชน์ต่อตนโดยมิชอบ เช่น ลักรอบค้นหารหัสบัตรเครดิตคนอื่นมาใช้ ดักข้อมูลทางการค้าเพื่อเอาผลประโยชน์นั้นเป็นของตน

9) ใช้คอมพิวเตอร์แอบโอนเงินบัญชีผู้อื่นเข้าบัญชีตัวเอง

---

[76]**กฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http:// kruoong.blogspot. com/2011/06/ blog -post_08. 08.html. [2559,28 กันยายน].

อาชญากรคอมพิวเตอร์ คือ ผู้กระทำผิดกฎหมายโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นส่วนสำคัญ มีการจำแนกไว้ดังนี้

(1) พวกมือใหม่ (Novices) หรือมือสมัครเล่น อยากทดลองความรู้และส่วนใหญ่จะมิใช่ผู้ ที่เป็นอาชญากร โดยนิสัย มิได้ดำรงชีพโดยการกระทำผิด อาจหมายถึงพวกที่เพิ่งได้รับความไว้วางใจให้เข้าสู่ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

(2) Darnged Person คือ พวกจิตวิปริต ผิดปกติ มีลักษณะเป็นพวกชอบความรุนแรง และอันตราย มักเป็นพวกที่ชอบทำลายทุกสิ่งที่ขวางหน้าไม่ว่าจะเป็นบุคคล สิ่งของ หรือสภาพแวดล้อม

(3) Organized Crime พวกนี้เป็นกลุ่มอาชญากรที่ร่วมมือกันทำผิดในลักษณะขององค์กรใหญ่ๆ ที่มีระบบ พวกเขาจะใช้คอมพิวเตอร์ที่ต่างกัน โดยส่วนหนึ่งอาจใช้เป็นเครื่องหาข่าวสาร เหมือนองค์กรธุรกิจทั่วไป อีกส่วนหนึ่งก็จะใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นตัวประกอบสำคัญในการก่ออาชญากรรม หรือใช้เทคโนโลยีกลบเกลื่อนร่องร่อย ให้รอดพ้นจากเจ้าหน้าที่

(4) Career Criminal พวกอาชญากรมืออาชีพ เป็นกลุ่มอาชญากรคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่มาก กลุ่มนี้น่าเป็นห่วงมากที่สุด เนื่องจากนับวันจะทวีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ โดยจับผิดแล้วจับผิดเล่า บ่อยครั้ง

(5) Com Artist คือพวกหัวพัฒนา เป็นพวกที่ชอบความก้าวหน้าทางคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ส่วนตน อาชญากรประเภทนี้จะใช้ความก้าวหน้า เกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ และความรู้ของตนเพื่อหาเงินมิชอบทางกฎหมาย

(6) Dreamer พวกบ้าลัทธิ เป็นพวกที่คอยทำผิดเนื่องจากมีความเชื่อถือสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างรุ่นแรง

(7) Cracker หมายถึง ผู้ที่มีความรู้และทักษะทางคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี จนสามารถลักลอบเข้าสู่ระบบได้ โดยมีวัตถุประสงค์เข้าไปหาผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง มักเข้าไปทำลายหรือลบไฟล์ หรือทำให้คอมพิวเตอร์ใช้การไม่ได้ รวมถึงทำลายระบบปฏิบัติการ

(8) นักเจาะข้อมูล (Hacker) ผู้ที่ชอบเจาะเข้าระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น พยายามหาความท้าทายทางเทคโนโลยีเข้าไปในเครือข่ายของผู้อื่น โดยที่ตนเองไม่มีอำนาจ

(9) อาชญากรในรูปแบบเดิมที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ เช่น พวกลักเล็กขโมยน้อยที่ พยายามขโมยบัตร ATM ของผู้อื่น

(10) อาชญากรมืออาชีพ คนพวกนี้จะดำรงชีพจากการกระทำความผิด เช่น พวกที่มักจะใช้ ความรู้ทางเทคโนโลยีฉ้อโกงสถาบันการเงิน หรือการจารกรรมข้อมูลไปขาย เป็นต้น

(11) พวกหัวรุนแรงคลั่งอุดมการณ์หรือลัทธิ มักก่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์เพื่อ อุดมการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ ศาสนา หรือสิทธิมนุษย์ชน เป็นต้น

วิธีการที่ใช้ในการกระทำความผิดทางอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยทั่วไปแล้ว วิธีการที่ใช้ในการประกอบอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์จะมีอยู่หลายประการ ดังต่อไปนี้

1) Data Diddling คือ การเปลี่ยนแปลงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาตก่อนหรือระหว่างที่กำลังบันทึกข้อมูลลงไปในระบบคอมพิวเตอร์ การเปลี่ยนแปลงข้อมูลดังกล่าวนี้สามารถกระทำโดยบุคคลใดก็ได้ที่สามารถเข้าไปถึงตัวข้อมูล ตัวอย่างเช่น พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่บันทึกเวลาการทำงานของพนักงานทั้งหมด ทำการแก้ไขตัวเลขชั่วโมงการทำงานของคนอื่นมาลงเป็นชั่วโมงการทำงานของตนเอง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวหากถูกแก้ไขเพียงเล็กน้อย พนักงานแต่ละคนแทบจะไม่สงสัยเลย

2) Trojan Horse การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่แฝงไว้ในโปรแกรมที่มีประโยชน์ เมื่อถึงเวลาโปรแกรมที่ไม่ดีจะปรากฏตัวขึ้นเพื่อปฏิบัติการทำลายข้อมูล วิธีนี้มักจะใช้กับการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์หรือการทำลายข้อมูลหรือระบบคอมพิวเตอร์

3) Salami Techniques วิธีการปัดเศษจำนวนเงิน เช่น ทศนิยมตัวที่ 3 หรือปัดเศษทิ้งให้เหลือแต่จำนวนเงินที่สามารถจ่ายได้ แล้วนำเศษทศนิยมหรือเศษที่ปัดทิ้งมาใส่ในบัญชีของตนเองหรือของผู้อื่นซึ่งจะทำให้ผลรวมของบัญชียังคงสมดุลย์ (Balance) และจะไม่มีปัญหากับระบบควบคุมเนื่องจากไม่มีการนำเงินออกจากระบบบัญชี นอกจากใช้กับการปัดเศษเงินแล้ววิธีนี้อาจใช้กับระบบการตรวจนับของในคลังสินค้า

4) Superzapping มาจากคำว่า "Superzap" เป็นโปรแกรม "Marcro utility" ที่ใช้ในศูนย์คอมพิวเตอร์ของบริษัท IBM เพื่อใช้เป็นเครื่องมือของระบบ (System Tool) ทำให้สามารถเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์ได้ในกรณีฉุกเฉิน เสมือนกุญแจผี (Master Key) ที่จะนำมาใช้เมื่อกุญแจดอกอื่นหายมีปัญหา โปรแกรมอรรถประโยชน์ (Utlity Program) อย่างเช่นโปรแกรม Superzap จะมีความเสี่ยงมากหากตกไปอยู่ในมือของผู้ที่ไม่หวังดี

5) Trap Doors เป็นการเขียนโปรแกรมที่เลียนแบบคล้ายหน้าจอปกติของระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อลวงผู้ที่มาใช้คอมพิวเตอร์ ทำให้ทราบถึงรหัสประจำตัว (ID Number) หรือรหัสผ่าน (Password) โดยโปรแกรมนี้จะเก็บข้อมูลที่ต้องการไว้ในไฟล์ลับ

6) Logic Bombs เป็นการเขียนโปรแกรมคำสั่งอย่างมีเงื่อนไขไว้ โดยโปรแกรมจะเริ่มทำงานต่อเมื่อมีสภาวะหรือสภาพการณ์ตามที่ผู้สร้างโปรแกรมกำหนด สามารถใช้ติดตามดูความเคลื่อนไหวของระบบบัญชี ระบบเงินเดือนแล้วทำการเปลี่ยนแปลงตัวเลขดังกล่าว

7) Asynchronous Attack เนื่องจากการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์เป็นการทำงานแบบ Asynchronous คือ สามารถทำงานหลายๆ อย่างพร้อมกัน โดยการประมวลผลข้อมูลเหล่านั้นจะเสร็จไม่พร้อมกัน ผู้ใช้งานจะทราบว่างานที่ประมวลผลเสร็จหรือไม่ก็ต่อเมื่อเรียกงานนั้นมาดู ระบบดังกล่าวก่อให้เกิดจุดอ่อน ผู้กระทำความผิดจะฉวยโอกาสในระหว่างที่เครื่องกำลังทำงานเข้าไปแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือกระทำการอื่นใดโดยที่ผู้ใช้ไม่ทราบว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้น

8) Scavenging คือ วิธีการที่จะได้ข้อมูลที่ทิ้งไว้ในระบบคอมพิวเตอร์หรือบริเวณใกล้เคียงหลังจากเสร็จการใช้งานแล้ว วิธีที่ง่ายที่สุดคือ ค้นหาตามถังขยะที่อาจมีข้อมูลสำคัญไม่ว่าจะเป็นเบอร์โทรศัพท์หรือรหัสผ่านหลงเหลืออยู่ หรืออาจใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนทำการหาข้อมูลที่อยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์เมื่อผู้ใช้เลิกใช้งานแล้ว

9) Data Leakage หมายถึง การทำให้ข้อมูลรั่วไหลออกไป อาจโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เช่น การแผ่รังสีของคลื่นแม่เหล็ก ไฟฟ้าในขณะที่กำลังทำงาน คนร้ายอาจตั้งเครื่องดักสัญญาณไว้ใกล้กับเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อรับข้อมูลตามที่ตนเองต้องการ

10) Piggybacking วิธีการดังกล่าวสามารถทำได้ทั้งทางกายภาพ (physical) การที่คนร้ายจะลักลอบเข้าไปในประตูที่มีระบบรักษาความปลอดภัย คนร้ายจะรอให้บุคคลที่มีอำนาจหรือได้รับอนุญาตมาใช้ประตูดังกล่าว เมื่อประตูเปิดและบุคคลคนนั้นได้เข้าไปแล้ว คนร้ายก็ฉวยโอกาสตอนที่ประตูยังไม่ปิดสนิทแอบเข้าไปได้ ในทางอิเล็กทรอนิกส์ก็เช่นกัน อาจเกิดขึ้นในกรณีที่ใช้สายสื่อสารเดียวกันกับผู้ที่มีอำนาจใช้หรือได้รับอนุญาต เช่นใช้สายเคเบิลหรือโมเด็มเดียวกัน

11) Impersonation คือ การที่คนร้ายแกล้งปลอมเป็นบุคคลอื่นที่มีอำนาจหรือได้รับอนุญาต เช่น เมื่อคนร้ายขโมยบัตรเอทีเอ็มของเหยื่อได้ ก็จะโทรศัพท์และแกล้งทำเป็นเจ้าพนักงานของธนาคารและแจ้งให้เหยื่อทราบว่ากำลังหาวิธีป้องกันมิให้เงินในบัญชีของเหยื่อ จึงบอกให้เหยื่อเปลี่ยนรหัสประจำตัว (Personal Identification Number: PIN) โดยให้เหยื่อบอกรหัสเดิมก่อน คนร้ายจึงทราบหมายเลขรหัส และได้เงินของเหยื่อไป

12) Wiretapping เป็นการลักลอบดักฟังสัญญาณการสื่อสารโดยเจตนาที่จะได้รับประโยชน์จากการเข้าถึงข้อมูลผ่านเครือข่ายการสื่อสาร หรือที่เรียกว่าโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ โดยการกระทำความผิดดังกล่าวกำลังเป็นที่หวาดวิตกกับผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างมาก

13) Simulation and Modeling ในปัจจุบันคอมพิวเตอร์ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน การควบคุมและติดตามความเคลื่อนไหวในการประกอบอาชญากรรม และกระบวนการดังกล่าวก็สามารถใช้โดยอาชญากรในการสร้างแบบจำลองในการวางแผนเพื่อประกอบอาชญากรรมได้เช่นกัน เช่น ในกิจการประกันภัย มีการสร้างแบบจำลองในการปฏิบัติการหรือช่วยในการตัดสินใจในการทำกรมธรรม์ประกันภัย โปรแกรมสามารถทำกรมธรรม์ประกันภัยปลอมขึ้นมาเป็นจำนวน

มาก ส่งผลให้บริษัทประกันภัยล้มละลายเมื่อถูกเรียกร้องให้ต้องจ่ายเงินให้กับกรมธรรม์ที่ขาดต่ออายุ หรือกรมธรรม์ที่มีการจ่ายเงินเพียงการบันทึก(จำลอง)แต่ไม่ได้รับเบี้ยประกันจริง หรือต้องจ่ายเงินให้กับกรมธรรม์ที่เชื่อว่ายังไม่ขาดอายุความ

14) การเจาะระบบ (Hacking) การเจาะระบบ (Hacking) หมายถึง การเข้าไปในเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยไม่ได้รับอนุญาต (Unauthorized Access) และเมื่อเข้าไปแล้วก็ทำการสำรวจ ทิ้งข้อความ เปิดโปรแกรม ลบ แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือขโมยข้อมูลการถูกลักลอบเจาะระบบอาจส่งผลให้ความลับทางการค้า ข้อมูลที่สำคัญหรือแม้แต่เงินของหน่วยงานต้องถูกขโมยไป การกระทำดังกล่าวอาจทำจากคู่แข่งทางการค้า อาชญากรหรือผู้ที่ไม่หวังดี และอาจจะทำจากในหน่วยงานเอง หรือจากส่วนอื่นๆ ที่อยู่ห่างไกลออกไป หรือจากนอกประเทศโดยใช้เครือข่ายการสื่อสารสาธารณะหรือโทรศัพท์ นักเจาะระบบอาจได้รหัสการเข้าสู่เครือข่ายโดยการดักข้อมูลทางสายโทรศัพท์ หรือใช้เครื่องมือสื่อสารนำไปติดกับเครื่องคอมพิวเตอร์หรือใช้เครื่องจับการแผ่รังสีจากการส่งผ่านข้อมูลที่ไม่มีการป้องกันการส่งข้อมูล (Unshielded Data Transmission) เพื่อจะได้มาซึ่งรหัสผ่าน (Password)

15) ไวรัสคอมพิวเตอร์ ความหมาย ไวรัสคอมพิวเตอร์ คือ โปรแกรมที่มีความสามารถในการแก้ไขดัดแปลงโปรแกรมอื่น เพื่อที่จะทำให้โปรแกรมนั้นๆ สามารถเป็นที่อยู่ของมันได้และสามารถทำให้มันทำงานได้ต่อไปเรื่อยๆ เมื่อมีการเรียกใช้โปรแกรมที่ติดเชื้อไวรัสนั้น

จากการศึกษาในบทนี้เห็นว่าการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาตจากการใช้แอปพลิเคชัน นั้น จะเห็นว่าในปัจจุบันนี้การใช้งานแอปพลิเคชันในการสื่อสารนั้นสามารถกระทำผ่านคอมพิวเตอร์ในขณะออนไลน์นั้นได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ทโฟน เนื่องจากสะดวกใช้งานง่ายในส่วนของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลนั้น กระทบถึงสิทธิส่วนบุคคลขั้นพื้นฐาน สิทธิในความเป็นส่วนตัวเป็นอย่างมากและผลกระทบก็ส่งผลต่อเสียหายต่อบุคคลนั้นและอาจส่งผลกระทบไปยัง เศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศได้ ดังนั้นจึงต้องศึกษาจากบทบัญญัติของกฎหมายทั้งของต่างประเทศและในประเทศเพื่อจะได้เปรียบเทียบดังจะกล่าวในบทต่อไป